



Jaarverslag 2017

Aegon PPI B.V.



## **Inhoudsopgave**

<b>Jaarverslag 2017</b>	<b>5</b>
Bestuursverslag	<b>6</b>
Verslag van de Raad van Commissarissen	28
<b>Jaarrekening 2017</b>	<b>30</b>
Balans	<b>31</b>
Winst- en verliesrekening	<b>32</b>
Kasstroomoverzicht	<b>33</b>
Toelichting op de balans en winst- en verliesrekening	<b>34</b>
<b>Overige gegevens</b>	<b>49</b>



## **Jaarverslag 2017**

## Bestuursverslag

### Algemene informatie

Aegon PPI B.V., opgericht en gevestigd in Nederland, is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Zij staat geregistreerd onder nummer 52457370 bij de Kamer van Koophandel van Den Haag op het adres Aegonplein 50, 2591 TV Den Haag. Aegon PPI B.V. (in het vervolg Aegon PPI) is op 5 april 2011 opgericht en heeft sinds 2012 de vergunning van De Nederlandsche Bank om als premiepensioeninstelling op te treden.

Aegon PPI is een 100% dochter van Aegon Nederland N.V. (in het vervolg Aegon Nederland). Aegon Nederland is een 100% dochter van Aegon Europe Holding B.V. te Den Haag. Aegon N.V. te Den Haag staat aan het hoofd van de groep. Zowel Aegon Nederland als Aegon N.V. publiceren een geconsolideerde jaarrekening waarin de gegevens van Aegon PPI zijn opgenomen.

### Doelstelling

De missie van Aegon is: Wij stellen mensen in staat zelf, bewust keuzes te maken voor hun financiële toekomst. Aegon PPI maakt dit concreet voor deelnemers aan het Pensioenabonnement door het bieden van inzicht in hun pensioensituatie via de deelnemersportal. Daarnaast ondersteunt Aegon PPI de werkgever en diens adviseur zodat deze invulling kunnen geven aan goed werkgeverschap. Aegon PPI streeft hierbij naar 'operational excellence' – met een excellente service een zo goed mogelijk product voor de klant leveren tegen lage kosten.

Aegon PPI is een gereguleerde premiepensioeninstelling (hierna PPI) in de zin van de Wet op het financieel toezicht, met als doel het uitvoeren van premiereregelingen en andere soortgelijke regelingen die op grond van de Pensioenwet en de Wet op het financieel toezicht als arbeidgerelateerde pensioenregelingen worden aangemerkt.

### Activiteiten

Aegon PPI is de pensioenuitvoerder voor beschikbare premiereregelingen. Als PPI mag zij zelf geen verzekeringstechnische risico's dragen, zoals de verzekering van het nabestaandenpensioen en de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Ook mag zij geen periodieke pensioenen uitkeren.

Daarom heeft Aegon PPI gekozen voor samenwerking met Aegon Levensverzekering N.V. (in het vervolg Aegon Levensverzekering) en Aegon Schadeverzekering N.V. (in het vervolg Aegon Schadeverzekering). Beide entiteiten zijn onderdeel van de Aegon Nederland groep. Aegon PPI ontvangt geen vergoeding van de verzekeraars voor deze samenwerking.

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan Aegon Investment Management B.V. (in het vervolg Aegon Investment Management), dat onderdeel is van de Aegon groep. Aegon PPI maakt gebruik van het administratieplatform van TKP Pensioen B.V. (in het vervolg TKP Pensioen) voor het Pensioenabonnement. TKP Pensioen is een 100% dochter van Aegon Nederland. Een klein deel van de portefeuille wordt geadmistreerd in het pensioenadministratiesysteem van Aegon Levensverzekering.

In 2017 heeft Aegon Nederland veranderingen in de organisatie en bestuursstructuur doorgevoerd, waardoor de organisatiestructuur nu meer afgestemd op de bedrijfsstrategie. Hierdoor wordt een

efficiëntere en effectievere uitvoering van onze strategie verwacht. De organisatie is nu verdeeld in twee klantsegmenten 'Retail' en 'Zakelijk'. Voor Aegon PPI betekende deze organisatiewijziging dat zij vanaf juli 2017 haar operationele activiteiten heeft uitbesteed aan Aegon Levensverzekering, dat onderdeel is van het Zakelijk bedrijf van Aegon Nederland. Deze activiteiten omvatten onder andere de commerciële ondersteuning, het verzorgen van offertes en begeleiden van nieuwe klanten. Een aantal ondersteunende werkzaamheden, zoals ICT-, personeel- en financiën gerelateerde werkzaamheden, is uitbesteed aan onderdelen binnen Aegon Nederland.

Aegon PPI maakt gebruik van bestaande applicaties en systemen van TKP Pensioen, Aegon Levensverzekering en Aegon Nederland en heeft geen eigen systemen.

Uitvoering van uitbestede werkzaamheden gebeurt op basis van uitbestedingsovereenkomsten en service level agreements (SLA's) die hieraan gekoppeld zijn. Aegon PPI blijft eindverantwoordelijk voor deze uitbestede activiteiten en monitort deze in lijn met de interne richtlijnen van Aegon Nederland voor uitbestede werkzaamheden.

Er is geen sprake van werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.

## **Producten**

Aegon PPI biedt het Pensioenabonnement aan. Dit is een gestandaardiseerde pensioenregeling op basis van beschikbare premie, waarbij de werkgever ruime keuzemogelijkheden heeft qua percentage van de beschikbare premiestaffel en gewenste franchise. De deelnemers bouwen een pensioen op, terwijl ook is voorzien in een premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Ook is er een voorziening voor de nabestaanden ingeval van vroegtijdig overlijden van de deelnemer. Het nabestaandenpensioen en de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zijn verzekerd bij Aegon onderdelen. De risicopremies voor deze verzekeringen worden door Aegon PPI aan de werkgever gefactureerd en na betaling doorgestort aan de verzekeraars.

Deelnemers kunnen ook kiezen voor garantie bij opbouw van het pensioen, het Garantpensioen. Hiervoor betalen ze een rentegarantiepremie die afhankelijk is van de rentestand. Aegon Levensverzekering is de verzekeraar voor het Garantpensioen. Aegon PPI stort de betaalde pensioenpremies voor deelnemers die gekozen hebben voor Garantpensioen door naar de verzekeraar.

Het Pensioenabonnement is zo ontworpen dat belangrijke wetswijzigingen, zoals de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd of aanpassing van de fiscale staffels, effectief en snel geïmplementeerd kunnen worden.

Aegon PPI biedt het Pensioenabonnement aan via Wft-gecertificeerde adviseurs. Deze adviseren de werkgever over de aan te bieden pensioenregeling. Aegon PPI geeft zelf geen advies.

Bij aanvang van deelname aan de pensioenregeling wordt de door de werkgever betaalde beschikbare premie van de deelnemer belegd volgens 'Life Cycle Beleggen'. Dit gebeurt volgens het neutrale risicoprofiel en rekening houdend met diens leeftijd. De deelnemer kan vervolgens zijn persoonlijk risicoprofiel bepalen, waarbij hij kan kiezen voor een offensief, neutraal of defensief profiel. Bij Life Cycle Beleggen bouwen wij het beleggingsrisico af naarmate de pensioendatum in zicht komt.

## **Gang van zaken gedurende het boekjaar**

### *Groei van klanten en beleggingen*

In 2017 zijn zowel de aantallen werkgevers als deelnemers verder toegenomen. Naast de reguliere premie-inleg zijn de Assets under Management gegroeid door collectieve waardeoverdrachten en de positieve beleggingsresultaten. Zowel het aantal als de omvang van de collectieve waardeoverdrachten was minder groot dan in 2016. In de sectie 'Beleggingen' wordt nader ingegaan op de beleggingen.

### *Vernieuwing van het Pensioenabonnement*

In 2017 is de productpropositie op diverse punten aangepast en verbeterd. Hieronder staan de belangrijkste wijzigingen.

### Introductie 2% staffel

Op 27 januari 2017 heeft het Ministerie van Financiën het aangepaste staffelbesluit gepubliceerd. Hierdoor mag een PPI met ingang van 1 januari 2017 ook een staffel met een rekenrente lager dan 3% aanbieden. Eind 2016 hebben veel van onze klanten gevraagd naar een staffel die rekening hield met een lagere rekenrente dan 3%. Omdat wij vrij zeker waren dat de minister het staffelbesluit zou aanpassen is Aegon PPI op 1 januari 2017 al begonnen met het uitvoeren van de pensioenregeling volgens de staffel die gebaseerd is op 2% rekenrente: de zogenaamde marktwaardestaffel.

### Wet verbeterde premieregeling en doorbeleggen na pensioendatum

Het pensioen dat een deelnemer kan kopen op pensioendatum hangt af van de hoogte van de marktrente. Als de rente op dat moment laag is, ontvangt hij minder pensioen dan bij een hoge marktrente. Om de invloed van een lage marktrente te beperken gelden er door de Wet verbeterde premieregeling andere regels. Deze wet is op 1 september 2016 ingegaan. Deelnemers krijgen op pensioendatum meer keuzevrijheid en kunnen nadat hun pensioen is ingegaan blijven beleggen, zodat ze kans hebben op een hoger pensioen. In september 2016 heeft Aegon het 'Aegon uitkerend beleggingspensioen' geïntroduceerd. Dit product biedt deelnemers in de uitkeringsfase de mogelijkheid om door te beleggen zodat zij kans hebben op een hoger pensioen. Dit product wordt aangeboden door Aegon Levensverzekering.

In 2017 heeft Aegon PPI een nieuwe offensieve Life Cycle geïntroduceerd waarbij ook in de opbouwfase rekening wordt gehouden met de mogelijkheid om door te beleggen na pensioendatum middels het 'Aegon uitkerend beleggingspensioen'. De nieuwe offensieve Life Cycle belegt vlak vóór pensioendatum ongeveer 65% in zakelijke waarden. Deze verdeling sluit naadloos aan op de beleggingsmix van de variabele pensioenuitkering van het Aegon Uitkerend Beleggingspensioen.

### Vernieuwde methodiek voor vaststelling van de risicotarieven

In 2017 hebben we de wijze waarop wij de risicotarieven vaststellen vernieuwd. Voor nieuwe werkgevers met 50 of meer medewerkers houden we nadrukkelijker rekening met beroepsgroep, gemiddeld inkomen en leeftijd. Voor bestaande klanten hebben de nieuwe risicotarieven en methodiek vanaf 1 januari 2018 effect.

### Vernieuwde profielwijzer

De beleggingskeuze van een deelnemer heeft veel invloed op het pensioen. Aegon PPI heeft in 2017 een nieuwe interactieve profielwijzer ontwikkeld. Met behulp van deze Aegon Profielwijzer helpen wij deelnemers op innovatieve wijze te bepalen welk beleggingsprofiel het beste bij hen past. Veel deelnemers *kunnen* namelijk meer risico nemen met hun pensioenbeleggingen, maar *durven of willen* dit niet.



De nieuwe profielwijzer is ontwikkeld in samenwerking met gedragseconomen van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Aan de hand van gepersonaliseerde keuzevragen stelt de profielwijzer vast hoeveel risico een deelnemer *wil* en *kan* nemen. De profielwijzer houdt daarbij risico met andere inkomstenbronnen dan alleen het 2<sup>e</sup> pijler pensioen, zoals AOW. Een groot aantal deelnemers heeft de profielwijzer reeds gebruikt. De meerderheid koos na het invullen van de profielwijzer voor de offensieve Life Cycle.

#### *Wijzigingen in wet- en regelgeving – pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar*

Door de gestegen leeftijdsverwachting van de Nederlands bevolking wordt de pensioenrichtleeftijd met ingang van 1 januari 2018 verhoogd van 67 naar 68 jaar. Door deze stijging kunnen werknemers een jaar langer pensioen opbouwen. In reactie hierop wordt de maximale jaarlijkse fiscaal aftrekbare pensioenpremie verlaagd.

In het derde kwartaal van 2017 heeft Aegon PPI aan haar klanten voorstellen gedaan voor het aanpassen van de pensioenregeling naar pensioenleeftijd 68. Ons uitgangspunt bij deze voorstellen was: de deelnemers krijgen geen lagere beschikbare premie dan in 2017; voor de werkgever is de aanpassing vrijwel budgetneutraal; en wij brengen geen kosten in rekening voor deze wettelijke aanpassing. Ook is gelet op het risico van fiscale bovenmatigheid.

Omdat de wijziging van de pensioenregeling gevolgen heeft voor de pensioenopbouw en daarmee ook voor de arbeidsvoorwaarden vinden wij het belangrijk dat de werkgever onafhankelijk advies inwint over het gedane voorstel. Aegon PPI heeft daarom de voorstellen met de pensioenadviseur van de werkgever gedeeld.

In het vierde kwartaal van 2017 heeft Aegon PPI rappelacties uitgevoerd voor die werkgevers die nog niet gereageerd hadden op het voorstel. Voor die klanten die niet reageerden, hebben we middels de 'negatieve optie' de pensioenregeling conform ons voorstel aangepast aan de wettelijke kaders per 1 januari 2018 voor zowel de pensioenleeftijd 68 als de (verlaagde) premiestaffels. Ook de al opgebouwde pensioenen krijgen als pensioendatum 68 jaar. Tevens zijn de nieuwe wettelijke bedragen, zoals franchise en maximum pensioengevend salaris, per 1 januari 2018 in het Pensioenabonnement verwerkt; en de (gestandaardiseerde) juridische documenten zijn hierop aangepast.

#### *Winstdelingspool*

In geval van overlijden van een deelnemer vervalt het opgebouwde pensioenkapitaal aan de overige deelnemers van Aegon PPI. Over 2017 bedroeg deze 'winstdeling' EUR 1.043 duizend (2016: EUR 753 duizend); dit is begin 2018 pro rata bijgeschreven op het beleggingskapitaal van de deelnemers.

#### *Garantpensioen*

Deelnemers die niet willen beleggen kunnen kiezen voor Garantpensioen dat verzekerd is bij Aegon Leven. Door de lage rente is de rentegarantiepremie voor Garantpensioen nog steeds aanzienlijk, 48,95% (2017: 63,42%). Deelnemers die overwegen voor Garantpensioen te kiezen, informeren wij over de kosten en wij adviseren hen een financieel adviseur te raadplegen.

#### *Alle klanten over naar vernieuwde Life Cycles*

In juli 2017 zijn ook de deelnemers van de maatwerkcontracten, die nog in de Aegon pensioenadministratie zitten, overgegaan op de in 2016 vernieuwde Life Cycles. Voor meer informatie over deze Life Cycles verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Beleggingen'.

#### *Klanten informeren over beleggingsresultaten*

Bij een beschikbare premiereregeling bepalen de beleggingsresultaten voor een groot deel de hoogte van het pensioen van een deelnemer. Omdat goed beleggen zo belangrijk is voor het pensioen van de deelnemers, informeren wij onze klanten (d.w.z. adviseurs, werkgevers en deelnemers) elk kwartaal via digitale nieuwsbrieven over de belangrijkste ontwikkelingen omtrent de beleggingsrendementen van de Life Cycles. Wij vinden het belangrijk om deelnemers in begrijpelijke bewoordingen over hun pensioen te informeren, temeer daar veel mensen hun financiën, waaronder hun pensioen, als ingewikkeld ervaren.

#### *Personeel*

De medewerkers die werkzaam zijn voor Aegon PPI B.V. zijn in dienst van Aegon Nederland. Per 31 december 2017 zijn 2 personen werkzaam voor Aegon PPI (2016: 12). Deze medewerkers zijn onderdeel van het in 2017 opgerichte bestuursbureau. Het bestuursbureau bereidt de overleggen van directie, Raad van Commissarissen en de verschillende commissies voor. Het bestuursbureau bewaakt de jaarplanning en de herzieningskalender van de relevante governance documenten. Daarnaast is het verantwoordelijk voor de kwaliteit en optimalisatie van de uitbestedingen.

De operationele werkzaamheden zijn met ingang van 1 juli 2017 uitbesteed aan het Zakelijk bedrijf, en de medewerkers die voorheen werkzaam waren voor Aegon PPI zijn overgegaan naar het Zakelijk bedrijf.

## Risicomanagement

### *Governance en risicobeheersing*

Het voornaamste doel van de risicobeheersingsstructuur van de moedermaatschappij van Aegon PPI, Aegon Nederland, is om belanghebbenden, waaronder klanten, aandeelhouders en werknemers, te beschermen tegen zaken die een duurzaam behalen van haar doelen in de weg staan. Aegon Nederland heeft een risicomanagementstructuur die binnen de kaders van het Internal Control Framework van Aegon N.V. past. De risicomanagementfunctie is ingericht met specifieke aandacht voor zowel operationele en financiële risico's.

De governance en risicobeheersing van Aegon Nederland, en daarmee die van Aegon PPI, is gebaseerd op het model van drie verantwoordelijkheidslagen ('three lines of defense'). De algehele verantwoordelijkheid voor risicobeheer ligt bij de directie. De toepassing van de drie verdedigingslijnes maakt een professionele risicocultuur mogelijk waarin risicomanagement optimaal kan worden ingebed in het bedrijf.

De eerste lijn bestaat uit de medewerkers en het management van het bedrijfsonderdeel zelf. Zij dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het identificeren en beheersen van alle relevante risico's die samenhangen met de verkoop en administratie van het Pensioenabonnement. De tweede lijn bestaat uit de functies Risk Management en Compliance. Deze functies ondersteunen Aegon PPI bij de identificatie van relevante risico's en toetsen de opzet, het bestaan en de werking van de benodigde risicobeheersingsmaatregelen. De tweede laag beoordeelt tevens of, op basis hiervan, de belangrijkste risico's adequaat worden beheerst. De derde lijn bestaat uit de functie Internal Audit Nederland. Internal Audit Nederland beoordeelt of de eerste en tweede lijn hun activiteiten conform de daaraan gestelde eisen uitvoeren. Eventuele bevindingen van de tweede en derde laag worden direct aan het bestuur gerapporteerd. De tweede en derde laag hebben tevens een directe rapportagelijne naar de Raad van Commissarissen, mede om de Raad van Commissarissen in staat te stellen effectief en goed toezicht op het bestuur uit te voeren.

Risico's en potentiële bedreigingen in relatie tot de toekomstige solvabiliteit worden geëvalueerd in het Middellange Termijn Plan (MTP), dat bestaat uit het business plan voor een periode van vijf jaren. Het MTP bestaat onder meer uit verschillende stress- en scenariotesten om Aegon meer inzicht te geven hoe het staat blootgesteld aan macro- en micro-economische factoren. Door deze testen kan Aegon de impact van de verschillende scenario's op haar risicoprofiel, bedrijfsresultaten en kapitaalpositie beoordelen.

Wanneer nieuwe risico's worden geëvalueerd, wordt onder meer externe informatie beoordeeld en productanalyses uitgevoerd. Elk nieuw risico dat een potentiële impact heeft, wordt besproken met management. Het management bepaalt vervolgens hoe de nieuwe risico's een plaats krijgen binnen het geïntegreerde Internal Control Framework.

### Raad van Commissarissen

Aegon PPI heeft een eigen Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen bespreekt minimaal eens per kwartaal de financiële en operationele prestaties van Aegon PPI. De directie van Aegon PPI legt verantwoording af over het gevoerde beleid en de behaalde prestaties. De eindverantwoordelijken voor de tweede en derde laag van risicobeheersing rapporteren over eventuele bevindingen ten aanzien van de beheersing van risico's en de opvolging van eerder gerapporteerde bevindingen. Hiermee wordt concreet invulling gegeven aan het houden van toezicht op het functioneren van de directie en de wijze waarop de pensioenregelingen worden uitgevoerd.

### Commissies

Er zijn drie commissies ingesteld:

- Beleggingscommissie;
- Risk en auditcommissie;
- Pensioen- en communicatiecommissie.

#### *Beleggingscommissie*

Aegon PPI heeft het vermogensbeheer voor de pensioenproducten uitbesteed aan Aegon Investment Management. In 2017 overlegden Aegon PPI en Aegon Investment Management maandelijks in de beleggingscommissie over de performance en de mandaten van de beleggingsfondsen waarin de deelnemers beleggen.

#### *RAC Commissie*

Deze commissie staat ook wel bekend als het ISCO (Information Security en Compliance Overleg), waarin naast medewerkers van het bestuursbureau ook deelnemen de Security manager, de Risk manager en de Compliance manager. De RAC Commissie adviseert de directie op het gebied van onder andere (financieel) risicomanagement en naleving wet- en regelgeving.

#### *Pensioencommunicatiecommissie*

De pensioencommunicatiecommissie adviseert het bestuur over voorstellen van het Propositieteam 'Defined Contribution' en het bestuursbureau op het gebied van de pensioenregeling en de communicatie hierover richting adviseurs, werkgevers en deelnemers. Deze commissie is eind 2017 opgericht en wordt verder ontwikkeld in 2018.

### Bescherming pensioenvermogen van deelnemers

Het opgebouwde vermogen van deelnemers aan een pensioenregeling bij Aegon PPI worden als volgt beschermd bij een eventueel faillissement van Aegon PPI:

- De regelgeving over vermogensscheiding ten aanzien van Aegon PPI sluit aan bij het huidige regime voor retail beleggingsfondsen. De zogeheten rangregeling bewerkstelligt dat in eerste instantie kosten voor beheer en de bewaring uit het vermogen van het beleggingsfonds worden voldaan en dat in tweede instantie de deelnemers hun aanspraken verzilverd zien. Overige crediteuren komen pas aan de beurt als vast is komen te staan dat de eerder genoemde vorderingen ook in de toekomst niet meer voor kunnen komen.
- Aegon Investment Management is de beheerder van beleggingsfondsen waarin de deelnemers beleggen. Citibank Europe Plc. Netherlands Branch, gevestigd te Schiphol, vervult de taak van bewaarder van de Aegon fondsen. Aegon Custody B.V. vervult de taak van juridisch eigenaar. Aegon PPI is hiermee niet zelf juridisch eigenaar van de beleggingen. Aegon Custody is een 100% dochter van Aegon Asset Management Holding B.V. De directie van Aegon Custody wordt gevormd door Aegon Investment Management en TKP Investments B.V.

#### *Voornaamste risico's Aegon PPI*

Het risicomanagement moet ervoor zorgen dat de directie de risico's van Aegon PPI kan beheersen. Om de door de directie geformuleerde doelstellingen te bereiken heeft zij voldoende inzicht nodig in de mate waarin:

- De strategische en operationele doelstellingen worden bereikt.
- Risico's worden onderkend en beheerst.
- Rapportages betrouwbaar zijn.
- Aegon PPI zich houdt aan relevante wet- en regelgeving.

Een belangrijk uitgangspunt voor risicomanagement beleid van Aegon PPI is om meer aandacht te besteden aan een risico naarmate het risico door Aegon PPI groter wordt geacht en minder aandacht als het risico kleiner wordt geacht. De voornaamste risico's die de directie van Aegon PPI in 2017 heeft geïdentificeerd zijn:

- Integriteitsrisico
- Uitbestedingsrisico
- Solvabiliteitsrisico
- Compliancerisico

#### Integriteitsrisico

Een goede reputatie en vertrouwen van klanten zijn een randvoorwaarde voor het voortbestaan en de verdere groei. In de integriteitsrisicoanalyse (ook wel SIRA: Systematische uitvoeren van de integriteitsrisico analyse) die de directie in 2017 heeft uitgevoerd is aandacht besteed aan de risk appetite van Aegon PPI op het gebied van integriteitsrisico. De netto risico's die uit de integriteitsrisicoanalyse naar voren kwamen en niet pasten binnen de risk appetite van Aegon PPI waren de implementatie van het herziene Customer Due Dilligence beleid (CDD) en het proces rondom periodieke toetsing en screening van bestaande adviseurs.

Aegon Nederland heeft het CDD beleid in 2017 herzien, waarbij ook rekening gehouden is met de aanscherping van de Sanctiewet en controle op de Ultimate Beneficial Owner. Dit centrale beleid wordt in 2018 uitgewerkt naar elk van de business lines binnen Aegon Nederland. De directie mitigeert het risico rondom de implementatie van het CDD beleid door het actief monitoren van de uitbestedingsrelatie met het Zakelijk Bedrijf van Aegon Nederland op dit punt.

Aegon biedt het Pensioenabonnement via de externe pensioenadviseur aan haar klanten aan. Aegon PPI geeft zelf geen advies en steunt op de deskundigheid van de externe adviseur voor het geven van een goed advies aan de werkgever alvorens deze kiest voor een pensioenregeling voor zijn werknemers. De directie mitigeert het risico rondom het proces van toetsing en screening van bestaande adviseurs door de uitbestedingsrelatie met het Zakelijk Bedrijf op dit punt actief te monitoren.

#### Uitbestedingsrisico

Aegon PPI heeft de pensioenadministratie en de daarbij gebruikte systemen en applicaties grotendeels uitbesteed aan TKP Pensioen. Een klein deel van de portefeuille wordt geadmistreerd in het pensioenadministratiesysteem van Aegon Levensverzekering (Zakelijk bedrijf). Aegon PPI heeft het vermogensbeheer voor de pensioenproducten uitbesteed aan Aegon Investment Management. Aegon PPI maakt gebruik van diverse applicaties en systemen die eigendom zijn van Aegon Nederland, Aegon Levensverzekering en TKP Pensioen. Aegon PPI heeft geen eigen IT-systemen. Diverse support en operationele werkzaamheden zijn uitbesteed aan Aegon Nederland en het Zakelijk Bedrijf.

De belangrijkste support functies binnen Aegon Nederland waar gebruik van gemaakt wordt, zijn:

- Financial Accounting verzorgt de externe en interne verslaglegging van Aegon PPI;
- Management Control verzorgt de management rapportages van Aegon PPI;
- Risk Management & Compliance ondersteunt Aegon PPI bij het identificeren van materiële operationele en compliance risico's en rapporteert hierover aan het bestuur, de aandeelhouder en de Raad van Commissarissen van Aegon PPI;
- Human Resources Management is verantwoordelijk voor het personeelsbeleid;
- Juridische Zaken Nederland verzorgt de werkzaamheden op juridisch gebied.

De belangrijkste werkzaamheden die zijn uitbesteed aan het Zakelijk bedrijf zijn:

- Het verzorgen van offertes op verzoek van sales managers en externe adviseurs;
- Het inregelen van nieuwe klanten in de pensioenadministratie;
- Het ondersteunen van het verkoopproces van Aegon PPI;
- Het begeleiden van het traject rondom collectieve waardeoverdrachten;
- Het ontwikkelen en onderhouden van het Pensioenabonnement.

Aegon PPI dient het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de uitbesteede werkzaamheden worden geschaad zoveel mogelijk te beheersen. Aegon PPI heeft de uitbesteede werkzaamheden contractueel vastgelegd in uitbestedingsovereenkomsten. De operationele uitwerking is beschreven in Service Level Agreements (SLA's).

De uitbestedingspartners TKP Pensioen, Aegon Levensverzekering en Aegon Investment Management stellen jaarlijks een ISAE 3402 type II rapport op met een assurancerapport van een externe accountant. Aegon PPI beoordeelt of de scope van deze rapporten afdoende is. Als dit niet het geval is worden aanvullende beheersmaatregelen genomen. Ook beoordeelt Aegon PPI of de externe accountant uitzonderingen op de beheersmaatregelen heeft geconstateerd en zo ja, in hoeverre deze impact hebben gehad op het behalen van de controledoelstellingen. Bij de formulering van de beheersingsdoelstellingen, zoals beschreven in de ISAE 3402 rapporten nemen de uitbestedingspartijen aan dat klanten eigen beheersmaatregelen rondom hun uitbesteding van de pensioenadministratie hebben geïmplementeerd. Deze worden in de rapporten ook toegelicht. Aegon PPI heeft deze beoordeeld en vastgesteld dat deze beheersmaatregelen aanwezig zijn.

Om de risico's ten aanzien van de uitbesteding verder te beheersen is er frequent overleg tussen Aegon PPI en haar uitbestedingspartners. Deze overleggen worden vastgelegd in notulen. Er is periodiek overleg over de operationele performance, eventuele issues en over de implementatie van productverbeteringen of -aanpassingen. De implementatie van productverbeteringen en -aanpassingen worden bijgehouden met behulp van een backlog overzicht.

Ieder kwartaal controleert Aegon PPI aan de hand van de opgestelde service level rapportages in hoeverre de uitbestedingspartners voldoen aan de afspraken die zijn overeengekomen. Uitkomsten van deze beoordelingen worden besproken met de uitbestedingspartners en vastgelegd in een directievergadering. Afwijkingen op gemaakte afspraken worden besproken en voorzien van acties.

#### Solvabiliteitsrisico

Met de groei van de Assets under Management neemt het vereist eigen vermogen toe dat Aegon PPI moet aanhouden voor eventuele calamiteiten. De vereiste solvabiliteit wordt op kwartaalbasis gemonitord en afgezet tegen het aanwezige eigen vermogen. Hierbij wordt ook gekeken naar de langere termijn verwachting. Het eigen vermogen van Aegon PPI voldoet aan de eisen die de toezichthouder stelt aan de solvabiliteit van premiepensioeninstellingen. De enig aandeelhouder van Aegon PPI, Aegon Nederland is financieel solide en daarmee is verder groei en continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd.

#### Compliancerisico

De pensioenactiviteiten van Aegon PPI zijn onderhevig aan uitgebreide regelgeving en toezicht. Wijzigingen in de huidige wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de producten en bedrijfsvoering van Aegon PPI en worden nauwlettend gevolgd, zodat hier tijdig actie op kan worden genomen.

Aegon Nederland, en daarmee Aegon PPI, wil naleving van wetten, voorschriften, zakelijke principes, gedragsregels, klantovereenkomsten en gevestigde goede zakelijke praktijken in elk aspect van de organisatie te verankeren. Belangrijke actuele onderwerpen zijn: sanctierecht, belangenconflicten,

privacy en Wft. Naast het bevorderen van integriteit is het opzetten en onderhouden van effectieve compliancerisicobeheer- en controlesystemen, inclusief monitoring en rapportage, de sleutel voor Aegon Nederland. Aegon Nederland heeft een proces geïmplementeerd dat de impact van nieuwe wet- en regelgeving signaleert en tijdig toepast. De Raad van Bestuur en Juridische Zaken van Aegon Nederland zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van dit proces. Risk Management & Compliance beoordeelt vanaf de tweede lijn of dit proces adequaat is en adviseert en daagt zo nodig de juiste uitvoering van dit proces uit. Interne audit controleert dit proces vanuit de 'derde lijn'.

Om de belangen van klanten optimaal te beschermen, volgt elke nieuwe en bijgewerkte propositie een propositie-goedkeuringsproces. In dit proces brengen we de risico's in een propositie zorgvuldig in balans en toetsen deze aan de zorgplicht jegens de klant, financiële duurzaamheid en geschiktheid binnen de visie, strategie en doelstellingen van Aegon Nederland. Een voorstel komt pas op de markt als het goedkeuringsproces met succes is afgerond. Naast het goedkeuringsproces voor voorstellen gebruikt Aegon Nederland een propositiebeoordelingsproces voor bestaande proposities. Beide processen bepalen of een propositie voldoet aan de huidige standaarden van Aegon Nederland. Ze nemen wettelijke eisen op en gaan na of de propositie kostenefficiënt, nuttig, veilig en begrijpelijk is voor de doelgroep en of deze aansluit op de visie, strategie, kernwaarden en competenties van Aegon Nederland. Aegon Nederland past het goedkeuringsproces aan waar nodig om de belangen van klanten te beschermen. Dit is een punt van voortdurende aandacht. Op het einde van het jaar voert Internal Audit Nederland een risicoanalyse uit om te bepalen of een audit van de Governance Principles vereist is in het auditplan van het volgende jaar. Uit de risicoanalyse in 2017 bleek dat een audit niet noodzakelijk werd geacht voor het betreffende jaar.

Naast de voornaamste risico's zijn ook onderstaande risico's onderkend:

#### Strategisch risico

Net als elke andere onderneming onderkent Aegon PPI risico's die kunnen voorkomen in de bedrijfsvoering, zoals het niet langer kunnen meekomen met (nieuwe) concurrentie of technologische ontwikkelingen. Om dit te beperken worden nieuwe activiteiten en ontwikkelingen zowel intern als extern, grondig voorbereid en getest. Het is essentieel voor Aegon PPI om verder te groeien en voldoende schaalgrootte te krijgen om gezonde marges te behalen en zo winstgevend te worden.

#### Operationeel risico

Aegon PPI is een relatief kleine organisatie en loopt daarmee een operationeel risico op het gebied van kennis en beschikbaarheid van personeel. Dit risico is ondervangen door het uitbesteden van processen en taken aan bedrijfsonderdelen van de Aegon groep. De relaties tussen Aegon PPI en deze bedrijfsonderdelen zijn vastgelegd in overeenkomsten. Voor het in- of outsourcen van diensten wordt het beleid van Aegon Nederland gevolgd. Aegon PPI blijft verantwoordelijk voor de diensten die zij uitbesteedt. Zie voor meer informatie de toelichting bij het 'Uitbestedingsrisico'.

### Beleggingsrisico's Aegon PPI

Binnen de beschikbare premieregeling worden de beleggingsrisico's gedragen door de deelnemers. In het hoofdstuk 'Beleggingen' worden de risico's die de deelnemers lopen nader toegelicht. In deze paragraaf worden de belangrijkste beleggingsrisico's voor Aegon PPI toegelicht.

<b>Categorie</b>	<b>Toelichting</b>
<b>Valutarisico</b>	Aegon PPI loopt geen valutarisico, aangezien zij uitsluitend werkzaam is binnen de Europese Unie. Er zijn geen transacties geweest buiten de eurozone.
<b>Renterisico</b>	Aegon PPI loopt geen significant renterisico.
<b>Kredietrisico</b>	Aegon PPI heeft geen significante concentraties van kredietrisico. De liquide middelen staan uit bij gerenommeerde banken. Aegon PPI heeft een rekening-courant positie met Aegon Nederland.
<b>Debiteurenrisico</b>	Aegon PPI loopt het risico dat de werkgevers de premies en administratiekosten niet (tijdig) betalen. Aegon PPI monitort de debiteuren conform de vereisten van de Pensioenwet inzake betalingsachterstanden.
<b>Marktrisico</b>	Aegon PPI loopt koersrisico over de periode tussen het aangaan van de verplichting richting deelnemers en het daadwerkelijk aankopen van de participaties bij Aegon Investment Management. De deelnemers van Aegon PPI beleggen grotendeels in Life Cycle fondsen, waarin één keer per maand, op de eerste van de maand, gehandeld kan worden. Aegon PPI streeft ernaar dit resultaat te minimaliseren.
<b>Liquiditeitsrisico</b>	Aegon PPI beschikt over voldoende liquide middelen die direct opneembaar zijn, het liquiditeitsrisico is hiermee minimaal.



## **Beleggingen**

### *Beleggingsbeleid*

Bij Aegon PPI heeft de deelnemer de keuze uit Life Cycle beleggen en Vrij Beleggen. Bij Life Cycle beleggen wordt zijn pensioenpremie in een vooraf vastgestelde verdeling over verschillende beleggingscategorieën belegd, afhankelijk van zijn leeftijd. Naarmate de pensioendatum dichterbij komt nemen wij steeds minder risico met de beleggingen van de deelnemer. Er zijn drie beleggingsprofielen beschikbaar: defensief, neutraal of offensief. Als de deelnemer geen keuze maakt, wordt er automatisch belegd volgens een neutraal risicoprofiel. Bij Life Cycle beleggen maakt Aegon PPI gebruik van drie beleggingsfondsen, het Aegon Diversified Equity Fund, het Aegon Diversified Bond Fund en het Aegon Liability Matching Fund. Deze fondsen worden ook wel de bucket fondsen genoemd.

De deelnemer heeft ook de mogelijkheid om de verantwoordelijkheid voor de beleggingen zelf over te nemen door middel van de optie van Vrij Beleggen. Hij heeft hierbij de keuze uit negen Aegon fondsen. Hiervoor dient hij een persoonlijk risicoprofiel op te stellen op basis van een door Aegon PPI beschikbaar gestelde vragenlijst. De deelnemer die voor Vrij Beleggen heeft gekozen ontvangt jaarlijks een toetsbrief. Samen met deze brief ontvangt hij van Aegon PPI een advies over de spreiding van zijn beleggingen, waarbij wij rekening houden met de resterende duur van de periode waarin de deelnemer pensioen opbouwt tot de pensioendatum. In ons advies wordt het beleggingsrisicoafgebouwd naarmate de pensioendatum nadert.

Het vermogensbeheer van de beleggingsfondsen ligt bij Aegon Investment Management. Jaarlijks vindt er een evaluatie van de vermogensbeheerder plaats door de beleggingscommissie van Aegon PPI.

### *Beleggingsaanpak*

Aegon PPI hanteert een aantal uitgangspunten bij het Life Cycle beleggen. Het doel van pensioenbeleggingen is de aankoop van levenslange pensioenuitkering voor de deelnemer. Bij het vaststellen van de balans tussen rendement en risico houden wij steeds rekening met dit doel. Met ons beleggingsbeleid willen wij de deelnemer op pensioendatum een zo groot mogelijke kans geven op een goed pensioen. Daarbij gaan wij uit van de zogenaamde prudent person-regel. Dit houdt in dat wij de veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de beleggingen zo goed mogelijk waarborgen.

### Spreiding van beleggingen

Beleggen in aandelen heeft de hoogste risico's, maar de kans op een hoog rendement is ook het grootst. Beleggen in obligaties is minder risicovol, maar de verwachte rendementen zijn ook lager. Aegon PPI heeft een gespreid beleggingsbeleid om grilligheden op het gebied van beleggingsrisico's zo goed als mogelijk te voorkomen. Tegelijkertijd kent deze spreiding ook grenzen. Voordat wordt belegd voeren wij altijd onderzoek uit naar de toegevoegde waarde van spreiding. Bij onze uiteindelijke keuze maken wij een zorgvuldige afweging als het gaat om complexiteit en kosten ten aanzien van een extra beleggingscategorie of een specifieke beheerder.

### Balans tussen rendement en risico

Het nemen van risico bij beleggen moet gebaseerd zijn op de verwachting dat dit risico wordt beloond. Daarom moet het te verwachten beleggingsrendement realistisch zijn en voldoende compensatie bieden voor het (aanvullende) risico dat wordt genomen.

#### Afweging tussen actief en passief beheer

Actief beleggen betekent dat een vermogensbeheerder een belangrijke benchmark (bijvoorbeeld een Wereld Aandelen Index) probeert te verslaan. Hiermee proberen wij extra rendement toe te voegen. Vaak staan hier extra kosten en extra risico tegenover. Passief beleggen (ook wel indexbeleggen) heeft als doelstelling exact een index te volgen. De kosten liggen veel lager. Daar staat tegenover dat de belegger na aftrek van kosten altijd een lager rendement heeft dan de index. Aegon PPI heeft een balans gevonden tussen deze twee beleggingsstijlen. In beleggingsmarkten waar wij verwachten het beter te doen dan de benchmark (na aftrek van kosten), voeren wij een actief beleggingsbeleid. In markten waar wij verwachten het niet beter kunnen te doen dan benchmark (na aftrek van kosten), beleggen wij passief.

#### Voorkomen van renterisico op pensioendatum

De deelnemer koopt op pensioendatum met zijn beleggingssaldo een levenslange pensioenuitkering aan. De hoogte van deze uitkering is afhankelijk van de hoogte van het beleggingssaldo maar ook van de rentestand op pensioendatum. Als de rente hoog is op pensioendatum kan de deelnemer een hoge pensioenuitkering aankopen. Als de rente laag is op pensioendatum, kan hij veel lagere pensioenuitkering aankopen. Een rentedaling op pensioendatum is daarom een risico voor het pensioen van de deelnemer. Met dit risico houdt Aegon PPI rekening bij Life Cycle beleggen. Wij dekken dit renterisico steeds meer af naarmate de deelnemer dichterbij zijn pensioendatum komt. Het afdekken van dit risico gebeurt via het Aegon Liability Matching Fund.

#### Transparante beleggingen

Een Life Cycle is opgebouwd uit verschillende fondsen van verschillende vermogens categorieën. Alle beleggingen in vermogenscategorieën hebben een duidelijk doel. Dat kan zijn het behalen van rendement, het afdekken van risico's of het spreiden van risico's.

De doelstelling is om een maximaal rendement te realiseren binnen een vooraf vastgesteld verwacht risicokader. Een belegging moet daarom ook transparant zijn om de mogelijke risico's van de investering in te kunnen schatten. Zonder deze transparantie heeft de samenstelling van de portefeuille mogelijk een ander rendement/risico profiel dan beoogd. In de factsheets van de Life Cycle fondsen wordt uiteengezet waarin wordt belegd.

#### Maatschappelijk verantwoord beleggen

Aegon PPI wenst niet mee te werken aan beleggingstransacties die verboden zijn en/of in onmiddellijk verband staan met schending van mensenrechten of fundamentele vrijheden. Daarnaast acht Aegon PPI het verstandig om rekening te houden met sociale, ethische en milieuoverwegingen bij het nemen van beleggingsbesluiten. Door middel van het participeren in de Aegon beleggingsfondsen wordt invulling gegeven aan dit maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Aegon streeft naar een duurzame beleggingsportefeuille, volgens de richtlijnen van de 'Principles for Responsible Investment' van de Verenigde Naties (UNPRI). Het gaat om een aantal beginselen op het gebied van milieu, sociale omstandigheden en goed ondernemingsbestuur voor de beleggingspraktijk. Aegon Nederland heeft hiertoe het beleid verantwoord beleggen opgesteld.

Het beleid verantwoord beleggen, inclusief het uitsluitingsbeleid, wordt toegepast op alle beleggingen van Aegon Nederland. Externe managers worden op de hoogte gebracht van ons beleid en onze uitsluitingen, en zij worden geacht dit na te leven. Als externe managers hier niet aan willen of kunnen voldoen, gaan we daarover met hen in gesprek. Een volledig overzicht van het beleid

verantwoord beleggen alsmede het Aegon Responsible Investment Report is via de website van de vermogensbeheerder te downloaden.

Aegon is een actieve belegger. Dat betekent dat we ons stemrecht op aandelen gebruiken, en dat we onze invloed als aandeelhouder aanwenden om tot betere duurzaamheidsprestaties te komen. We gaan met een onderneming in dialoog tijdens een engagement traject als we het niet eens zijn met de manier waarop het bedrijf onderneemt. Als de dialoog niet binnen een redelijke termijn leidt tot de gewenste verandering, kunnen we besluiten om niet langer in de onderneming te beleggen en deze toe te voegen aan onze lijst met uitsluitingen. Over de naleving van het beleid wordt verantwoording afgelegd in de Aegon Review, het jaarverslag van Aegon N.V. en het Responsible Investment Report. Over aanpassingen en actuele ontwikkelingen wordt verslag gedaan in het Kwartaalbericht Verantwoord Beleggen. Het stemgedrag wordt gerapporteerd in het stemverslag dat ieder kwartaal op de website van Aegon wordt gepubliceerd ([www.aegon.nl/overaegon/ons-stembeleid](http://www.aegon.nl/overaegon/ons-stembeleid)).

#### *Beleggingsrisico's*

Binnen de beschikbare premieregelingen worden de beleggingsrisico's gedragen door de deelnemers. De belangrijkste beleggingsrisico's en de wijze waarop Aegon PPI daarmee omgaat, zijn de volgende:

#### Renterisico

Naarmate de pensioendatum van een deelnemer nadert, nemen we geleidelijk minder beleggingsrisico: We beleggen minder in het Aegon Diversified Equity Fund en meer in het Aegon Diversified Bond Fund. Maar omdat de hoogte van de rente op de pensioendatum ook het aan te kopen pensioen beïnvloedt, houden wij bij het beleggen ook rekening met het renterisico. Dit doen wij door te beleggen in een fonds dat het renterisico geleidelijk afdekt, het Aegon Liability Matching Fund.

#### Valutarisico

In het strategisch beleggingsbeleid van Aegon PPI is opgenomen dat het valutarisico is afgedekt, omdat de pensioenen van de deelnemers uiteindelijk in euro's zullen worden uitgekeerd.

#### Liquiditeitsrisico

Hieronder valt het risico dat (goed geïnformeerde) partijen niet snel tegen markconforme prijzen kunnen handelen. Illiquiditeit kan leiden tot hoge kosten bij het bijsturen van de beleggingsmix of kan leiden tot een afwijkend risicoprofiel van de portefeuille ten opzichte van de norm, wanneer geen transacties mogelijk zijn. Aegon PPI belegt voor haar deelnemers in beleggingsfondsen. Deze fondsen waren in 2017 goed verhandelbaar.

#### Marktrisico

Marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten. Voor Aegon PPI heeft dit risico betrekking op de beleggingen in aandelenfondsen en de vastrentende waardefondsen, voor zover deze worden beïnvloed door de rentespreadontwikkelingen. Dit risico wordt gemitigeerd door diversificatie en spreiding.

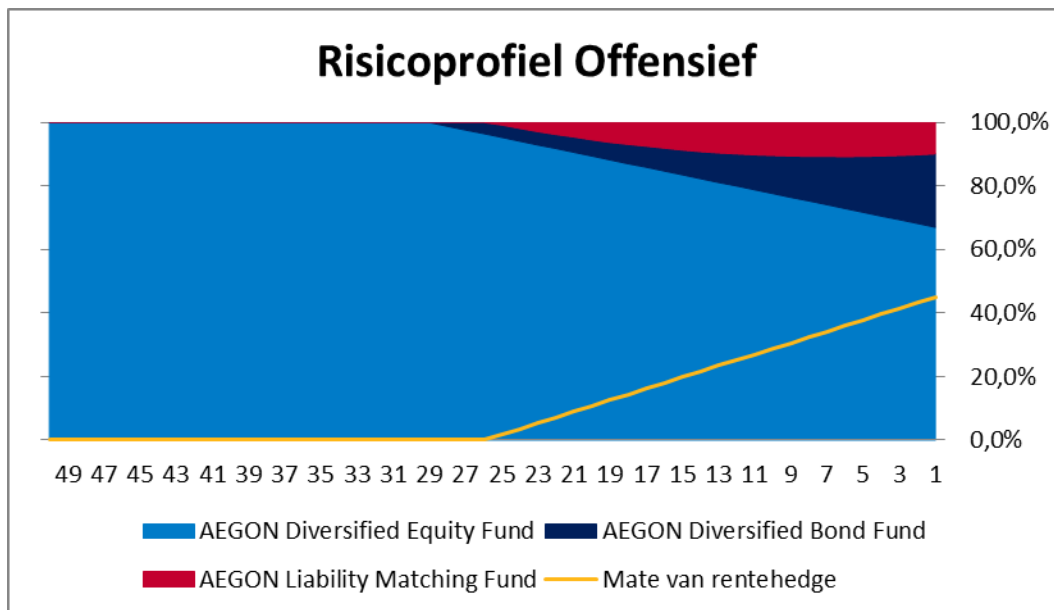
#### Kredietrisico

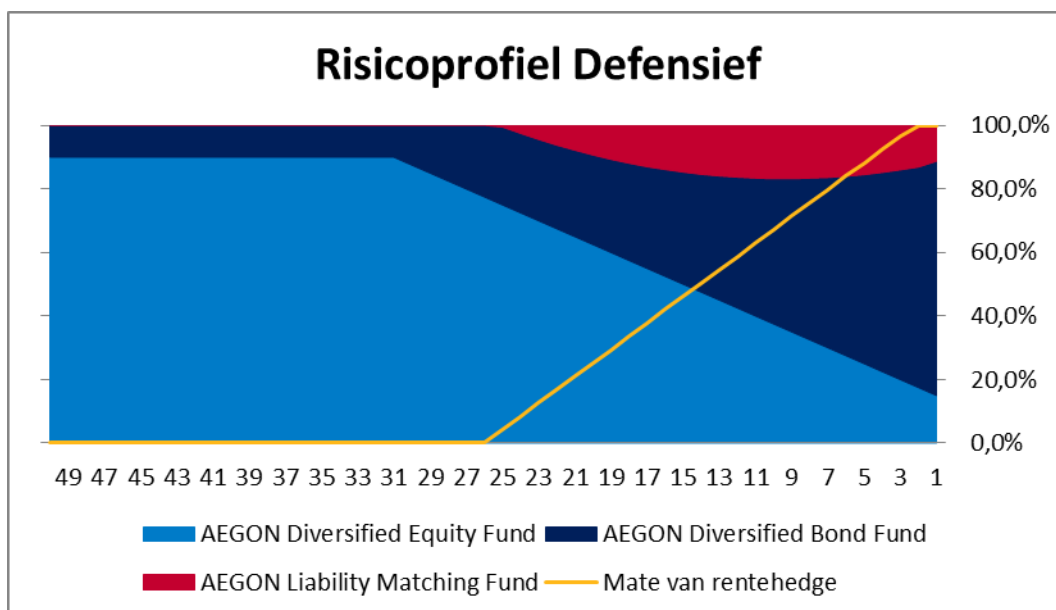
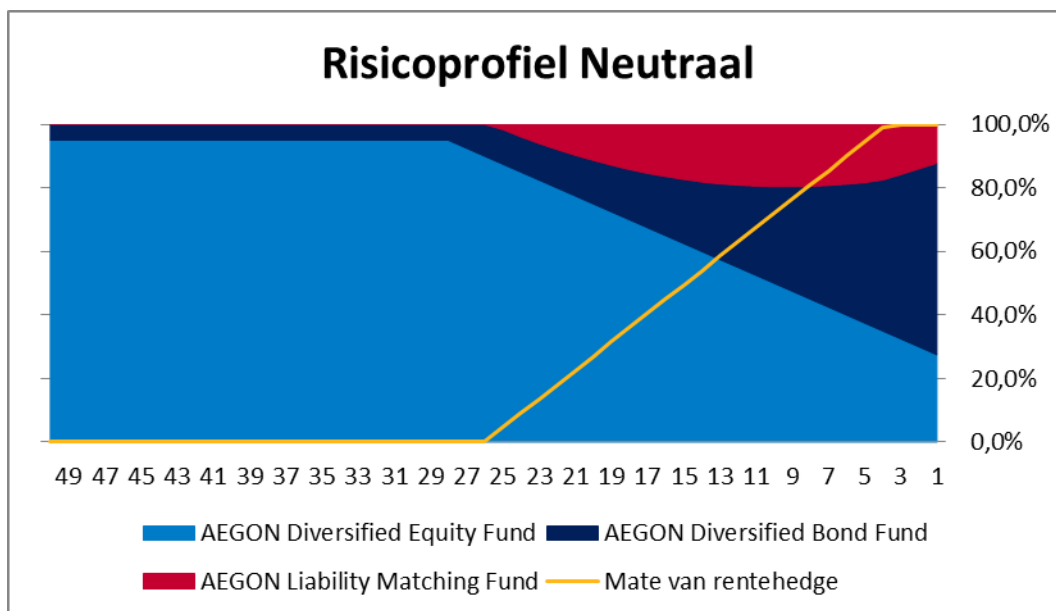
Deelnemers lopen kredietrisico op vastrentende waarden beleggingen. Indien een debiteur niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen (default) is het waarschijnlijk dat dit een negatief effect heeft op het rendement van de vordering op deze debiteur. Dit risico wordt gemitigeerd door diversificatie en spreiding.

### Life Cycle Beleggen en de bucket fondsen

De bucket fondsen (Aegon Diversified Equity Fund, Aegon Diversified Bond Fund en Aegon Liability Matching Fund) vormen een serie besloten fondsen voor gemene rekening. De participaties zijn beschikbaar voor vennootschappen die behoren tot de groep Aegon N.V. en professionele beleggers. De fondsen maken gebruik van dynamisch strategische asset allocatie (DSAA). DSAA houdt in dat de allocatie van de beleggingscategorieën die vallen onder zakelijke waarden of onder vastrentende waarden niet vast staat. De beheerder zal bij de allocatie het risicoprofiel afwegen ten opzichte van het verwachte rendement. Zo kan het dus voorkomen dat bijvoorbeeld het percentage aandelen of bedrijfsobligaties waarin wordt belegd het ene jaar flink hoger of lager is dan in andere jaren. Dit kan, omdat de marktomstandigheden, en zodoende ook het verwachte rendement en risico, voor deze beleggingscategorieën wijzigen.

Naarmate de pensioendatum dichterbij komt, beperken we het beleggingsrisico. We beleggen steeds minder in het Aegon Diversified Equity Fund en steeds meer in het Aegon Diversified Bond Fund. Omdat ook de hoogte van de rente bij ingang van het pensioen het aan te kopen pensioen beïnvloedt, voegen we de laatste 25 a 30 jaar voor de pensioendatum het Aegon Liability Matching Fund toe. Hiermee dekken we het renterisico geleidelijk steeds verder af. Onderstaande tabellen geven een indicatie van de verdeling over de drie beleggingsfondsen per risicoprofiel. De drie bucket fondsen worden vervolgens kort toegelicht.





#### Aegon Diversified Equity Fund

Het Fonds belegt, direct of indirect, in zakelijke waarden. Onder zakelijke waarden vallen onder andere de volgende beleggingscategorieën: aandelen, (indirect) vastgoed en grondstoffen. Het Fonds participeert in AEGON World Equity Beta Pool (EUR) (C), AEGON Global Real Estate Pool en AEGON Global Commodity Pool (EUR).

#### Aegon Diversified Bond Fund

Het Fonds belegt, direct of indirect, in vastrentende waarden. Onder vastrentende waarden vallen onder andere de volgende beleggingscategorieën: staatsobligaties, bedrijfsobligaties, high yield obligaties, emerging market debt, asset backed securities en liquiditeiten. Het Fonds participeert in AEGON Obligaties Euro Beta Pool, AEGON Credits Europa Pool, AEGON European High Yield Pool, AEGON North America High Yield Pool, AEGON Emerging Market Debt Pool en AEGON ABS Pool.

### Aegon Liability Matching Fund

Het Fonds belegt in het AeAM Strategic Liability Matching Fund ('SLMF'). Het SLMF belegt in vastrentende waarden, liquide middelen en derivaten met als doel het marktrenterisico op een efficiënte wijze af te dekken als onderdeel van de vastrentende portefeuille. Het SLMF gebruikt onder andere interest rate swaps om de rentegevoeligheid te verhogen en heeft hierdoor een 'hefboom' waardoor de beweeglijkheid van de participatiewaarde groter is dan bij een gemiddeld vastrentend fonds. Het SLMF maakt gebruik van een buffer om door middel van onderpand het tegenpartijrisico te managen. Bij sterke bewegingen van de participatiewaarde kunnen er bijstortingen of afomingen plaatsvinden vanuit de overige bestanddelen van de beleggingsportefeuille van de participant naar de buffer. Mogelijke onder- of overwaarde van het Aegon Liability Matching Fund wordt door middel van aan- of verkopen van het Aegon Diversified Bond Fund gerealiseerd.

### *Vrij Beleggen fondsen*

De deelnemer die gekozen heeft voor Vrij Beleggen heeft de keuze uit de volgende negen fondsen:

- Aegon World Equity Index Fund (EUR)
- Aegon Vastgoed Fund Internationaal
- Aegon Core Eurozone Government Bond Index Fund
- Aegon Emerging Market
- Aegon Global Commodity Fund (EUR) Debt Fund (EUR)
- Aegon Global High Yield Fund (EUR)
- Aegon European Credit Fund
- Aegon ABS Fund
- AEAM Money Market Euro Fund

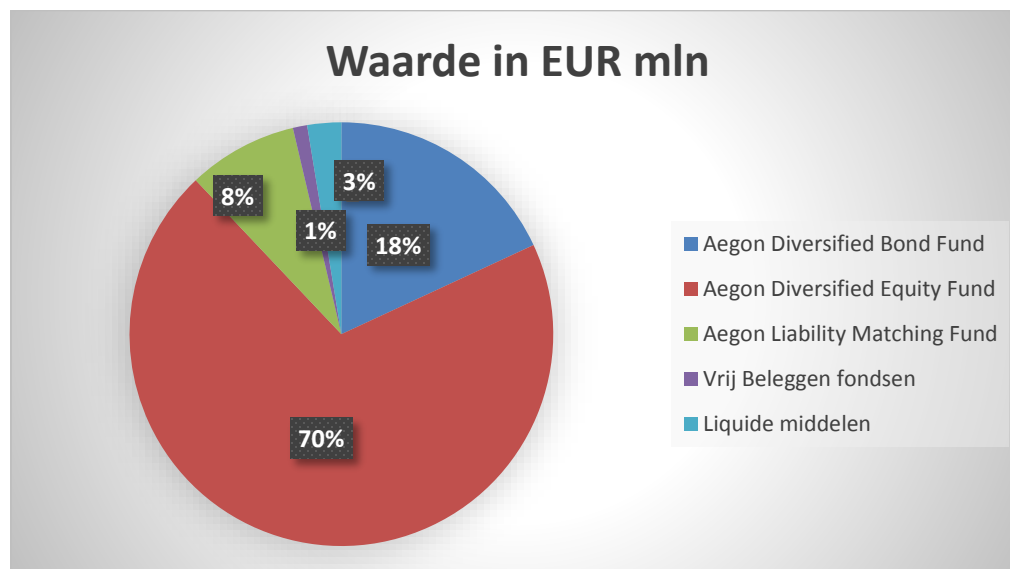
### *Jaarverslagen beleggingsfondsen*

De feitelijke beleggingen van de bucket fondsen zijn ingebracht in Aegon funds en pools, in ruil voor participaties van de betreffende Aegon funds en pools. Beleggingsbeleid, risicoprofiel en kostenstructuur kunnen per Aegon fund of pool verschillen. De jaarverslagen 2017 van de drie bucket en de Vrij beleggen fondsen zijn vanaf mei 2018 online beschikbaar via [www.aegon.nl/zakelijk/vermogensbeheer/fondsen](http://www.aegon.nl/zakelijk/vermogensbeheer/fondsen).

### Samenstelling beleggingen Aegon PPI

Het belegd vermogen van Aegon PPI is ook in 2017 sterk gegroeid en bedraagt EUR 734 miljoen eind 2017 (2016: EUR 465 miljoen). In de volgende tabel staat een onderverdeling naar de fondsen.

Tabel 1 – Verdeling beleggingen naar fondsen in EUR miljoen



De deelnemers van Aegon PPI hebben overwegend gekozen voor 'Life Cycle Beleggen' met het neutrale risicoprofiel; 1% van de beleggingen zit in de 'Vrij Beleggen' fondsen.

### Beleggingsresultaten

Tabel 3 Beleggingsresultaten Life Cycles

Leeftijd	25 jaar	30 jaar	35 jaar	40 jaar	45 jaar	50 jaar	55 jaar	60 jaar	65 jaar
Offensief profiel	13,46%	13,46%	13,46%	13,05%	10,88%	8,72%	7,06%	5,92%	5,51%
Neutraal profiel	12,94%	12,94%	12,94%	12,68%	10,33%	7,95%	6,09%	4,73%	4,11%
Defensief profiel	12,42%	12,42%	12,42%	11,38%	9,28%	7,01%	5,20%	3,87%	3,02%

Aegon PPI heeft in 2017 goede beleggingsresultaten behaald. Bij alle beleggingscategorieën zijn positieve resultaten behaald; vooral het rendement op aandelen was hoog. Hier profiteerden met name de jonge deelnemers en de deelnemers met het offensieve beleggingsprofiel van. Ook voor de deelnemers die vlak voor pensioendatum zaten, waren de rendementen in 2017 goed. Deze deelnemers profiteerden daarnaast van de lichte rentestijging. Hierdoor konden zij op pensioendatum een iets hogere pensioenuitkering aankopen in vergelijking met een jaar geleden.

Deze rendementen gaan uit van een belegging die gedaan wordt op de eerste dag van het jaar. De premies van de deelnemers van Aegon PPI worden echter per maand belegd, mits de werkgever deze heeft betaald. Het rendement dat deelnemers individueel op de in 2017 ingelegde premies hebben behaald wijkt hierdoor af van het jaarrendement van de fondsen. Bovenstaande rendementen zijn netto rendementen; de kosten van de vermogensbeheerder (de beheervergoeding en de service fee) zijn hier reeds op in mindering gebracht.

#### *Vooruitzichten*

De vermogensbeheerder handhaaft zijn positieve verwachtingen voor de wereldeconomie. Maar de gematigde inflatieverwachtingen – en de daarmee samenhangende omvang en afbouwtempo van de monetaire stimulering – blijven de meest dominante driver van de rentemarkten. De Eurozone zal naar verwachting een van de hoogste groeipercentages vertonen sinds de schuldencrisis. Maar we verwachten ook dat de inflatie niet substantieel toeneemt, ondanks dat hier en daar knelpunten in de economie optreden zoals lokale krapte op de arbeidsmarkt.

Centrale banken zullen doorgaan met het normaliseren van het beleid vanaf de huidige crisisniveaus. Zowel de Fed als de ECB hebben daarover meer beleidsdetails gegeven. Zij zullen het opkoopprogramma weloverwogen reduceren. De Fed zal in de Verenigde Staten de balans van de centrale bank afbouwen en de rente verhogen. Ondanks het vooralsnog open einde-karakter van het ECB-beleid, verwachten wij niet dat de ECB deze verlengingsoptie gebruikt en dat het opkoopprogramma in 2018 wordt beëindigd. De aangekondigde afbouw van het opkoopprogramma door de ECB zal vooralsnog geen significante impact hebben op het renteniveau. We verwachten een geleidelijk, strak geregisseerd normaliseringsproces en een beperkte stijging van de rente.

Ook in de Verenigde Staten blijft de groei robuust. Het recent goedgekeurde belastingplan van president Trump zal initieel een positief effect op de economie hebben, maar er is twijfel of dit duurzaam is. De Fed zal haar beleid hierop afstemmen en zo nodig de rente verder verhogen. In Europa zorgt politieke versplintering voor minder stabiele en minder slagvaardige coalities. Ondanks dat populistische – vaak Europa-kritische partijen – vooralsnog wat stemverlies hebben geleden, blijft er zorg voor de eenheid en stabiliteit van het Europese stelsel als geheel. De migratiecrisis heeft laten zien dat Europa over de aanpak flink verdeeld is geraakt. In combinatie met de verwachte afbouw van het opkoopprogramma van de ECB kan dit tot een heroriëntatie van Europese landenspreads leiden. Ons strategisch beleggingsbeleid blijft gericht op een beperkte rentestijging.

De vooruitzichten voor aandelen zijn gematigd positief. In Amerika zijn de waarderingen verder opgelopen. Aan de andere kant kan het belastingplan van Trump de aandelenmarkten nog hoger zetten. In Europa zijn de waarderingen eveneens bovengemiddeld. De Italiaanse verkiezingen kunnen in het eerste kwartaal van 2018 wel zorgen voor volatiliteit. De vooruitzichten voor aandelen uit opkomende markten zijn gematigd positief. De huidige waarderingen zijn hoger dan waarderingen begin dit jaar maar liggen nog altijd ver onder het historisch gemiddelde en zijn aanzienlijk lager dan die van ontwikkelde markten. Aan aandelenbeleggingen in de opkomende landen zijn echter wel risico's verbonden. Zo kan een stagnering van de Chinese economie, een rente verhoging van de FED of een toenemende mate van protectionisme in Amerika deze markten onder druk zetten.

De vooruitzichten voor vastgoed zijn gematigd positief. Een belangrijke waarderingsmaatstaf voor vastgoed is de 'net asset value' (NAV), die de onderliggende netto waarde van het vastgoed per aandeel weergeeft. De aandelenkoersen liggen nog steeds licht onder deze NAV op absolute basis en zijn nog steeds op een goed niveau in vergelijking met het langetermijngemiddelde. Ook het dividendrendement van vastgoedaandelen is nog aantrekkelijk in vergelijking met aandelen en de bedrijfsobligatierente.



Door de versnelling van de mondiale economische groei neemt de vraag naar olie sneller toe dan verwacht. Geholpen door de productiebeperkingen van de OPEC, verwachten we verder afnemende voorraden op de grondstoffenmarkt. In deze fase van de economische cyclus stijgen doorgaans de prijzen van grondstoffen. Voor industriële metalen hangt de vraagontwikkeling vooral af van het economische groeipad in China. Eventuele geopolitieke spanningen kunnen zorgen voor een extra stijging van grondstofprijzen. Al met al verwachten we de komende tijd positieve rendementen op grondstoffen en behouden we onze huidige positionering.

## **Financiële informatie**

Het eigen vermogen van Aegon PPI bedraagt EUR 3.158 duizend per 31 december 2017 (2016: EUR 3.260 duizend). In 2017 heeft Aegon PPI een verlies geleden van EUR 3.602 duizend (2016: verlies EUR 5.878 duizend). Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt doordat Aegon PPI nog niet de benodigde schaal heeft bereikt om de uitvoeringskosten te kunnen dekken. Om tot een positief resultaat te komen zal Aegon PPI de komende jaren blijven inzetten op verdere groei. Daarnaast zal de omvang moeten bijdragen aan lagere kosten voor het pensioen- en vermogensbeheer.

In maart 2017 heeft Aegon PPI voor EUR 3,5 miljoen aan kapitaalstorting ontvangen van moedermaatschappij Aegon Nederland en in april 2018 heeft een aanvullende kapitaalstorting plaatsgevonden van EUR 5 miljoen.

### *Solvabiliteitseisen*

Aegon PPI heeft gedurende 2017 voldaan aan de solvabiliteitseisen vanuit het Besluit Prudentiële Regels Wet financieel toezicht (hierna BPR Wft). Deze solvabiliteitseis houdt in dat de premiepensioeninstelling met een belegd pensioenvermogen hoger dan EUR 250 miljoen een minimaal vereist eigen vermogen van 0,2% van het beheerd pensioenvermogen dient aan te houden, mits de entiteit een beroepsaansprakelijkheidsrisicoverzekering heeft afgesloten. Aegon PPI heeft deze met ingang van 31 december 2017 afgesloten.

Volgens intern kapitaalbeleid wordt dit verhoogd met 50% van het wettelijk minimum. Dit beleid gaat formeel pas in met ingang van het tweede kwartaal 2018, maar Aegon PPI heeft reeds berekend wat dit betekent voor het minimum aan te houden kapitaal. In totaal dient dan EUR 2.202 duizend als minimum kapitaal aangehouden te worden. Aegon PPI heeft gedurende 2017 voldaan aan de intern gestelde kapitaalsvereisten. Ook in 2018 zal, met oog op de verwachte groei, periodiek beoordeeld worden of Aegon PPI aan de interne en externe solvabiliteitseis blijft voldoet.

### *Rekening-courant verhouding met Aegon Nederland*

De limiet op de rekening-courant verhouding met Aegon Nederland bedraagt ultimo boekjaar 2017 EUR 7,5 miljoen. Boven dit grensbedrag moet door Aegon PPI worden afgelost, zoals is vastgelegd in het beleid van Aegon Nederland N.V. rondom intercompany verhoudingen. In januari 2018 heeft Aegon PPI EUR 5 miljoen overgemaakt aan Aegon Nederland als gedeeltelijke aflossing van rekening-courant schuld aan Aegon Nederland. Hierdoor voldoet deze weer voldeed aan de intern gestelde eisen.

## **Beloningsbeleid**

De bestuurders van Aegon PPI zijn in dienst van Aegon Nederland evenals de medewerkers werkzaam voor Aegon PPI. Hun beloning is vastgesteld conform het beloningsbeleid geldend voor Aegon Nederland. Aegon Nederland voert een zorgvuldig, degelijk en duurzaam beloningsbeleid. Aegon

Nederland heeft de Regeling beheerst beloningsbeleid zoals uitgegeven door DNB overgenomen. Daarmee is het beloningsbeleid van Aegon Nederland in overeenstemming met de eisen die zijn vastgelegd in de Regeling. Meer informatie over het beloningsbeleid van Aegon Nederland is te vinden in het jaarverslag 2017 van Aegon Nederland.

## **Toekomstige ontwikkelingen**

### *Innovatie van het Pensioenabonnement*

Met input van onze klanten, werkgevers en deelnemers streven wij naar een continue verbetering van het Pensioenabonnement. In 2018 staan verdere verbeteringen van de deelnemer-, werkgever- en adviseursportalen gepland.

### *Concurrentie en consolidatie*

Het inkomen voor later wordt steeds onzekerder. De Nederlandse pensioenmarkt schuift op van het Defined Benefit naar het Defined Contribution systeem en de politiek zal aandringen op verdere beperking van de fiscale ondersteuning. In 2017 is duidelijk geworden dat er een consolidatieslag wordt gemaakt in de PPI markt. Ook een verzekeraar is actief bezig met een rentree op de pensioenmarkt. Het realiseren van volume is een belangrijke drijfveer voor de diverse aanbieders. Het belangrijkste middel om marktaandeel te verkrijgen blijkt, in navolging van eerdere jaren, het prijselement. Aegon PPI blijft daarbij inzetten op kwalitatief goede Life Cycles gericht op een goed pensioen voor deelnemers. Dit omdat het te behalen beleggingsrendement een aanzienlijk deel van het pensioen bepaalt.

De eerste tekenen van de verwachte consolidatie van PPI's zijn nu zichtbaar; zo worden in 2018 worden de PPI's van Nationale-Nederlanden en Delta Lloyd samengevoegd onder de naam BeFrank. In december 2017 is iPensionSolutions PPI geliquideerd.

### *Samenwerking met Cappital*

Aegon PPI en Cappital hebben elk hun eigen doelgroep en propositie. Zo richt Cappital zich met name op de grootzakelijke klanten en maakt daarbij gebruik van de landelijk werkende pensioenadviseurs en consultants. Aegon PPI heeft als doelgroep het MKB segment dat bediend wordt via lokale adviseurs. In hoofdlijnen zijn de onderliggende operationele processen gelijk. In 2017 zijn beide entiteiten gaan samenwerken op het gebied van governance, risk management en procesmanagement. De PPI's worden hierbij ondersteund door het bestuursbureau.

### *Ontwikkeling financieel bewustzijn van mensen*

Aegon voelt zich verantwoordelijk voor financiële bewustwording en ontwikkeling van mensen. Dit is de missie van Aegon. In dit kader rust op Aegon PPI een belangrijke taak om de deelnemer goed te informeren over zijn pensioen. Deze zorgplicht is zeker bij de beschikbare premie regelingen, waar de deelnemer belegt voor eigen rekening en risico, cruciaal. Ook bij de werkgever rust een verantwoordelijkheid om zijn deelnemers goed te informeren over de toegezegde pensioenregeling, dit hoort bij 'goed werkgeverschap'. Wij willen dan ook de werkgever (en zijn pensioenadviseur) periodiek voorzien van concrete informatie over de keuzes die zijn werknemers wel of niet gemaakt hebben in hun pensioenregeling bij Aegon PPI.

### *Wet- en regelgeving – afkoop klein pensioen*

De 'Wet waardeoverdracht klein pensioen' zal naar verwachting in de loop van 2018 in werking treden. De bepalingen omtrent automatische waardeoverdracht worden van kracht op 1 januari 2019, zodat de sector en Pensioenregister de tijd hebben om zich daarop voor te bereiden. Pensioenuitvoerders dragen dan automatisch kleine pensioenen over aan de nieuwe pensioenuitvoerder als de werknemer

een nieuwe baan aanneemt. Dit geldt alleen voor werknemers die vanaf die datum overstappen. Als er niet meteen een nieuwe werkgever is, blijft het kleine pensioen van een werknemer bij zijn oude pensioenuitvoerder staan. In de loop van 2020 zal er een sector breed meerjarenplan worden opgesteld om de bulk aan bestaande kleine pensioenen gefaseerd en gecontroleerd over te dragen.

De bepalingen omtrent het laten vervallen van hele kleine pensioenen, kleiner van 2 euro bruto per jaar, worden tevens pas op 1 januari 2019 van kracht. Minister Koolmees wil deelnemers met hele kleine pensioenen in 2018 nog de kans bieden een verzoek te doen tot afkoop of waardeoverdracht. Aegon PPI anticipeerde al op deze wetgeving en kocht kleine pensioenen niet automatisch af. Zij werkt wel mee aan verzoeken tot afkoop of waardeoverdracht van kleine pensioenen zolang dit wettelijk is toegestaan.

#### *Wet- en regelgeving – Richtlijn 611 Premiepensioeninstellingen*

Eind 2017 is de ontwerp-richtlijn voor PPI's gepubliceerd. Dit is een richtlijn specifiek voor de externe verslaggeving van PPI's. De richtlijn is op 21 februari 2018 definitief geworden. Aegon PPI past deze richtlijn met ingang van boekjaar 2018 toe. De belangrijkste uitgangspunten van de richtlijn zijn:

- Separate presentatie van beleggingen en verplichtingen voor risico deelnemers op de balans: Hoewel de risico's van deze beleggingen en verplichtingen niet voor de PPI zijn, worden deze beleggingen en verplichtingen wel op de balans van de PPI opgenomen, omdat deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de bedrijfsvoering van de PPI en aan de gebruikers inzicht geven omtrent de omvang van het beheerde vermogen en de verplichtingen.
- Separate presentatie resultaten voor risico deelnemers in de winst- en verliesrekening: In de winst-en-verliesrekening worden de resultaten voor risico deelnemers als separaat overzicht gepresenteerd onder de resultaten voor risico van de PPI. Deze resultaten worden wel gepresenteerd onder de resultaten voor risico deelnemers, omdat deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de bedrijfsvoering van de PPI en aan de gebruikers inzicht geven omtrent de voor de deelnemers behaalde beleggingsresultaten.

#### *Organisatie*

Verder worden er geen significante ontwikkelingen verwacht op het gebied van IT, financiering, investeringen en personeel die een significante impact op het resultaat en rendement van Aegon PPI zullen hebben.

#### **Samenstelling directie**

<b>Naam</b>	<b>Functie directie</b>	<b>in</b>	<b>M/V</b>	<b>Directielid vanaf</b>	<b>Directielid tot</b>
<b>E.F.M. Rutten</b>	Voorzitter directie		M	01-02-2012	
<b>L. Cornelissen</b>	Directielid		V	22-06-2016	01-06-2017
<b>F.A. Bart</b>	Directielid		M	30-09-2017	
<b>D.E.W. Korbee</b>	Directielid		M	30-09-2017	

Den Haag, 16 mei 2018

F.A. Bart

D.E.W. Korbee

E.F.M. Rutten

## Verslag van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van Aegon PPI bestaat uit de heren J.A.J. Vink en S.H. Linnenbank. De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het door de Directie gevoerde beleid en deze met raad ter zijde te staan. De Raad van Commissarissen bespreekt de kwartaalresultaten en waarderingsgrondslagen, de interne controleprocedures, de risico's en de strategie van de onderneming.

In 2017 heeft de Raad van Commissarissen een viertal vergaderingen gehouden. Alle commissarissen waren hierbij aanwezig. In de vergaderingen zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen:

- Strategie (onderverdeeld in Commercie, Operaties en Financiën) en de uitvoering hiervan;
- Beleggingen en beleggingsperformance
- Risico en Compliance;
- Toezicht;
- Audit.

Overige onderwerpen die zijn besproken:

- Kapitaalspositie, kapitaalstorting en gewenste solvabiliteit Aegon PPI;
- Evaluatie uitbestedingen Aegon PPI;
- Doorbelastingen van Aegon Nederland;
- Jaarverslag 2016;
- Impact wijzigingen Aegon organisatie op Aegon PPI;
- Evaluatie eigen functioneren Raad van Commissarissen;
- Systematische integriteitsrisico-analyse (SIRA) en risk appetite;
- Op te richten bestuursbureau dat Aegon PPI en Cappital gaat ondersteunen.

In de vergaderingen zijn een aantal bevindingen en aanbevelingen gedaan. Deze zijn besproken met de directie. De belangrijkste staan hieronder vermeld:

- De opstart van marketing- en sales van Aegon PPI door de Aegon Zakelijk organisatie dient extra aandacht te krijgen.
- Doorbelastingen vanuit Aegon Nederland dienen kritisch te worden bekeken.

Als onderdeel van het governance bouwwerk is een Raad van Commissarissen Reglement vastgesteld. In dit reglement zijn de taken en bevoegdheden van de Raad van Commissarissen nader uitgewerkt. De in dit reglement opgenomen Profielschets van een lid van de Raad van Commissarissen is tevens uitgebreid met een Competentieoverzicht van de huidige commissarissen. Dit reglement is in 2017 geactualiseerd.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het interne toezicht zoals dat is beschreven in de Code Rechtstreeks verzekerde regelingen. In de 'Rapportage Intern Toezicht in het kader van Pension Fund Governance' rapporteert zij jaarlijks over de wijze waarop dit toezicht concreet is vormgegeven.

De leden van de Directie en de Commissarissen hebben de 'Bankierseed' afgelegd. Deze eed of belofte is een moreel-ethische verklaring die moet worden afgelegd door personen die op geschiktheid moeten worden getoetst door de AFM en/of DNB, in het kader van hun functie als beleidsbepaler (directie) of toezichthouder (commissaris) van een financiële onderneming. De eed of belofte bevat verklaringen op het gebied van onder meer het centraal stellen van klantbelang, geen misbruik maken van kennis, geheimhouding van hetgeen is toevertrouwd en het maken van een zorgvuldige belangenafweging.

#### **Samenstelling van de Raad van Commissarissen**

<b>Naam</b>	<b>Functie</b>	<b>M/V</b>	<b>In RvC vanaf</b>	<b>Lid RvC tot</b>
<b>J.A.J. Vink</b>	Voorzitter RvC	M	01-03-2012	-
<b>L. Jongsma</b>	Lid RvC	M	01-03-2012	01-01-2018
<b>S.H. Linnenbank</b>	Lid RvC	M	01-01-2018	-

Den Haag, 16 mei 2018

J.A.J. Vink

S.H. Linnenbank

## **Jaarrekening 2017**

## Balans

(voor resultaatbestemming)

	Toelichting	31 december 2017	31 december 2016
Bedragen in EUR 1.000			
<b>Activa</b>			
Beleggingen voor risico van deelnemers	3	733.901	465.706
Vorderingen en overlopende activa	4	2.602	4.049
Liquide middelen	5	21.129	12.446
<b>Totaal activa</b>		<b>757.632</b>	<b>482.201</b>
<b>Passiva</b>			
<b>Eigen vermogen</b>			
- Aandelenkapitaal	6	18	18
- Agioreserve		18.750	15.250
- Overige reserves		-12.008	-6.130
- Resultaat boekjaar		-3.602	-5.878
		<b>3.158</b>	<b>3.260</b>
Verplichtingen voor rekening en risico deelnemers	7	733.901	465.706
Overige schulden en passiva	8	20.573	13.235
<b>Totaal verplichtingen</b>		<b>754.474</b>	<b>478.941</b>
<b>Totaal passiva</b>		<b>757.632</b>	<b>482.201</b>

## Winst- en verliesrekening

Bedragen in EUR 1.000	Toelichting	2017	2016
<b>Baten</b>			
Vergoedingen en beleggingsfees	9	5.419	4.393
Overige baten	10	177	297
Interest groepsmaatschappijen	11	8	-
Interest diversen		29	27
		<b>5.633</b>	<b>4.717</b>
<b>Lasten</b>			
Bedrijfskosten	12	10.351	12.523
Interest groepsmaatschappijen	11	-	8
Interest bankrekeningen		84	23
		<b>10.435</b>	<b>12.554</b>
<b>Resultaat voor belasting</b>		<b>-4.802</b>	<b>-7.837</b>
<b>Vennootschapsbelasting</b>	13	1.200	1.959
<b>Resultaat na belasting</b>		<b>-3.602</b>	<b>-5.878</b>



## Kasstroomoverzicht

Bedragen in EUR 1.000

	Toelichting	2017	2016
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>			
<b>Resultaat voor belasting</b>		<b>-4.802</b>	<b>-7.837</b>
Overige baten	9	-177	-297
Overige posten zonder kasstromen voor risico van deelnemers		34	17
<b>Aanpassingen voor posten zonder kasstromen</b>		<b>-143</b>	<b>-280</b>
Wijzigingen in:			
Overige schulden en passiva		7.338	2.144
Stortingen door deelnemers en waardeoverdrachten		224.664	163.008
Uitkeringen		-6.474	-6.522
Vorderingen en overlopende activa		1.300	-1.642
<b>Aanpassingen in transitorische posten</b>		<b>226.828</b>	<b>156.988</b>
Aankoop van beleggingen	3	-396.837	-452.459
Verkoop van beleggingen	3	186.690	304.696
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten voor risico van deelnemers</b>		<b>-210.147</b>	<b>-147.763</b>
Overig (via RC ontvangen vennootschapsbelasting)	13	1.200	1.959
<b>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</b>		<b>12.936</b>	<b>3.067</b>
<b>Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>		<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>			
Agiostorting	6.2	3.500	-
<b>Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>		<b>3.500</b>	<b>-</b>
<b>Netto toe/(afname) liquide middelen</b>		<b>16.436</b>	<b>3.067</b>
<b>Totaal liquide middelen stand begin boekjaar</b>		<b>23.575</b>	<b>20.508</b>
- voor rekening en risico van deelnemers		11.129	1.157
- voor rekening en risico van PPI		12.446	19.351
<b>Totaal liquide middelen stand eind boekjaar</b>		<b>40.011</b>	<b>23.575</b>
- voor rekening en risico van deelnemers		18.882	11.129
- voor rekening en risico van PPI		21.129	12.446

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

## Toelichting op de balans en winst- en verliesrekening

### 1. Algemene informatie

Aegon PPI B.V., opgericht en gevestigd in Nederland, is een besloten vennootschap naar Nederlands recht en staat geregistreerd onder nummer 52457370 bij de Kamer van Koophandel van Den Haag op het adres Aegonplein 50, 2591 TV Den Haag. Aegon PPI B.V. (in het vervolg 'Aegon PPI') is een volledige dochter van Aegon Nederland N.V. (in het vervolg 'Aegon Nederland'). Aegon Nederland N.V. is een 100% dochter van Aegon Europe Holding B.V. te Den Haag. Aegon N.V. te Den Haag staat aan het hoofd van de groep. Zowel Aegon Nederland N.V. als Aegon N.V. publiceren een geconsolideerde jaarrekening waarin de gegevens van de vennootschap zijn opgenomen, zoals omschreven in artikel 2:396 lid 5 BW.

Aegon PPI is pensioenuitvoerder voor beschikbare premieregelingen en mag zelf geen verzekerings-technische risico's lopen. De premies voor de verzekering van garanties van de pensioenuitkering, het nabestaandenpensioen en het ANW-hiaatpensioen worden doorgegeven aan Aegon Levensverzekering N.V. ('Aegon Levensverzekering'); de premie voor de verzekeringspremie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid worden aan Aegon Schadeverzekering N.V. ('Aegon Schadeverzekering') doorgegeven.

Aegon PPI heeft een vergunning van De Nederlandsche Bank voor het uitoefenen van het bedrijf van premiepensioeninstelling als bedoeld in artikel 2.54g van de Wet op het financieel toezicht, alsmede een vergunning om als bemiddelaar in verzekeringen op te treden.

### 2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, en voldoet aan de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen zijn gebaseerd op continuïteit van de vennootschap.

De inrichting van de verslaggeving van Aegon PPI wijkt af van het standaardmodel vanuit het Besluit Modellen Jaarrekening. De directie van Aegon PPI heeft vanuit het stramien van de RJ keuzes gemaakt in de uitwerking van de jaarrekening, zodoende dat naar de mening van de directie de aard van de werkzaamheden van Aegon PPI helder en transparant zijn voor de gebruiker van de jaarrekening. Op deze wijze geeft de directie invulling aan het vereiste inzicht voor gebruikers, zoals omschreven in artikel 2:362 lid 1 BW van Titel 9.

#### Algemene grondslagen

##### Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen verkrijgingsprijs.

#### Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

#### Functionele valuta

Aegon PPI stelt haar jaarrekening in euro's op. De in de jaarrekening vermelde bedragen luiden in duizend euro's, tenzij specifiek anders benoemd. Aegon PPI heeft geen activa of passiva in andere valuta dan de euro.

#### Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De volgende posten zijn ten behoeve van het inzicht qua presentatie gewijzigd:

- De liquide middelen voor rekening en risico van polishouders zijn gepresenteerd onder de 'Beleggingen voor risico van deelnemers. Dit heeft geleid tot een verhoging van de beleggingen voor risico van deelnemers en een verlaging van de liquide middelen van EUR 18.882 duizend (2016: EUR 11.129 duizend).
- De winstdelingspool is opgenomen onder de 'Overige schulden en passiva'. Dit heeft geleid tot een verlaging van de verplichtingen voor rekening en risico van deelnemers en een verhoging van de overige schulden en passiva van EUR 623 duizend (2016: EUR 479 duizend).
- De posten 'Beleggingen voor risico van deelnemers' en 'Verplichtingen voor rekening en risico van deelnemers' zijn aan elkaar gelijk gesteld, aangezien de beleggingen volledig voor de deelnemers worden aangehouden. Dit heeft geleid tot enkele kleinere herrubriceringen binnen de balans.

#### Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

#### Stelselwijzigingen

Er is geen stelselwijziging geweest.

#### Schattingswijzigingen

Er zijn geen schattingswijzigingen in het boekjaar geweest.

## Grondslagen voor balanswaardering

### 2.1. Beleggingen voor risico van deelnemers

Financiële activa worden verantwoord op het moment van aankoop (trade date), op het moment dat Aegon PPI contractpartij wordt.

De beleggingen voor deelnemers bestaan uit participaties in diverse Aegon beleggingsfondsen. De waardering hiervan plaatsvindt tegen reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde van de participaties in deze fondsen. De intrinsieke waarde weerspiegelt de reële waarde van de Aegon beleggingsfondsen op het moment van vaststellen van de intrinsieke waarde. De waardering op balansdatum is het aantal participaties maal de laatst bekende koers van het fonds. De onderliggende beleggingen in deze beleggingsfondsen bestaan hoofdzakelijk uit beursgenoteerde beleggingen. Daarnaast wordt ook beperkt in andere financiële instrumenten belegd. Dit zijn financiële instrumenten ter afdekking van het valutarisico en renterisico.

De liquide middelen voor rekening van deelnemers hebben betrekking op de nog te beleggen premies die op balansdatum nog niet zijn omgezet in beleggingen. Deze bestaan uit direct opvraagbare banktegoeden en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De beleggingen staan op naam van Aegon PPI en worden voor rekening en risico van de deelnemers gehouden. Waardeveranderingen in de portefeuille worden niet gepresenteerd in de winst- en verliesrekening, omdat het economisch risico bij de deelnemers ligt.

### 2.2. Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa omvatten handelsvorderingen en andere vorderingen alsmede vooruitbetaalde kosten. Deze worden initieel verantwoord tegen reële waarde van de tegenprestatie wanneer zij invorderbaar zijn en worden vervolgens gewaardeerd tegen (geamortiseerde) kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Zolang de vordering invorderbaar is conform de eisen van de Pensioenwet, waarbij voldaan wordt aan de vereisten rondom debiteurenbeheer, wordt deze op nominale waarde gewaardeerd.

### 2.3. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit direct opvraagbare banktegoeden en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

### 2.4. Eigen vermogen

Het aandelenkapitaal wordt tegen nominale waarde verantwoord. De agioreserve heeft betrekking op vermogensuitbreiding die zonder uitgifte van nieuwe aandelen heeft plaatsgevonden na de oprichting. De overige reserves bestaan uit ingehouden resultaten.

Dividend en andere uitkeringen aan houders van eigen-vermogensinstrumenten worden direct verantwoord in het eigen vermogen.

### 2.5. Verplichtingen voor rekening en risico van deelnemers

Deze post bestaat uit de verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten voor rekening en risico van de deelnemers. Deze worden opgenomen op het moment dat het contract wordt afgesloten en worden van de balans gehaald als de verplichtingen richting deelnemers zijn nagekomen, dat wil zeggen in geval van uitkering op de pensioendatum of bij uitgaande waardeoverdrachten.

De verplichtingen bestaan uit het belegd vermogen en de nog af te storten (en te beleggen) premies onder liquide middelen. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De technische voorziening voor

rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen voor risico deelnemers.

De stortingen van de deelnemers zijn voor Aegon PPI geen premie of omzet en worden daarom niet verantwoord in de winst- en verliesrekening, maar direct toegevoegd aan de verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten voor rekening en risico van de deelnemers.

## 2.6. Overige schulden en passiva

Overige schulden en passiva worden initieel tegen reële waarde verantwoord. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Een schuld wordt niet langer in de balans opgenomen, wanneer de financiële verplichting nagekomen of ontbonden wordt.

## Grondslagen voor resultaatbepaling

Opbrengsten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Kosten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

In de winst- en verliesrekening worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten.

## 2.7. Vergoedingen en beleggingsfees

Dit betreft de van werkgevers ontvangen administratiekostenvergoedingen voor deelnemers en de van deelnemers ontvangen vergoeding voor het beheer van de beleggingen. Deze worden verantwoord als baten in de periode waarin de diensten zijn verleend.

Ontvangen bedragen uit hoofde van de beschikbare premieregeling worden niet als opbrengsten verantwoord, maar direct toegerekend aan verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten voor rekening en risico van de deelnemers.

## 2.8. Bedrijfskosten

Bedrijfskosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Salariskosten en opslagen voor pensioen en sociale lasten voor het personeel dat werkzaam is voor Aegon PPI worden door Aegon Nederland doorbelast. Voorzieningen voor pensioenregelingen zijn verantwoord in de jaarrekening van Aegon Nederland. Huisvesting en andere faciliteiten worden ter beschikking gesteld door Aegon Nederland en de hieraan gerelateerde kosten worden doorbelast aan de gebruikende entiteit.

## 2.9. Interestlasten en - baten

Interestlasten en -baten hebben betrekking op de aan het boekjaar toe te rekenen betaalde en ontvangen interest over de rekening-courant met groepsmaatschappijen, over de rekening-courant met werkgevers en over het banksaldo. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

### 2.10. Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting is berekend tegen het geldend tarief over het resultaat voor belasting over het boekjaar, rekening houdend met tijdelijke en permanente verschillen tussen de resultaatbepaling volgens de jaarrekening en de resultaatbepaling voor fiscale doeleinden.

### 2.11. Gebeurtenissen na balansdatum

De jaarrekening wordt aangepast voor de effecten van gebeurtenissen die plaatsvonden tussen de balansdatum en de datum waarop de jaarrekening wordt vastgesteld, die van invloed zijn op de feitelijke situatie per balansdatum. Gebeurtenissen die wijzen op omstandigheden die zijn ontstaan na de balansdatum worden toegelicht, maar resulteren niet in een aanpassing van de jaarrekening zelf.

### 2.12. Groepsverhoudingen

Aegon PPI is een volledige dochter van Aegon Nederland. Aegon PPI heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan Aegon Investment Management. De premies die de deelnemers betalen voor verzekeringsrisico's worden doorgegeven aan Aegon Levensverzekering en aan Aegon Schadeverzekering. De pensioenadministratie is hoofdzakelijk uitbesteed aan TKP Pensioen; een klein deel van de administratie is aan Aegon Levensverzekering uitbesteed.

### 3. Beleggingen voor risico van deelnemers

	31 december 2017	31 december 2016
Stand op 1 januari	465.706	279.229
Aankopen	404.737	462.627
Verkopen	-186.690	-304.696
Herwaarderingen	50.148	28.546
<b>Stand op 31 december</b>	<b>733.901</b>	<b>465.706</b>

#### Stand per 31 december 2017

	Reële waarde	Herwaardering in boekjaar 2017
Aegon Diversified Equity Fund	512.859	47.432
Aegon Diversified Bond Fund	132.817	2.790
Aegon Liability Matching Fund	61.544	-5.167
Fondsen - Vrij Beleggen	7.456	5.093
Liquide middelen	18.882	-
Nog te verwerken beleggingstransacties	343	-
	<b>733.901</b>	<b>50.148</b>

De Life Cycles van Aegon PPI beleggen in drie (bucket) fondsen. Het Aegon Diversified Equity Fund belegt, direct of indirect, in zakelijke waarden. Het Aegon Diversified Bond Fund belegt, direct of indirect, in vastrentende waarden. Het Aegon Liability Matching Fund belegt in het AeAM Strategic Liability Matching Fund ('SLMF'). Het SLMF belegt in vastrentende waarden, liquide middelen en derivaten met als doel het marktrenterisico op een efficiënte wijze af te dekken als onderdeel van de vastrentende portefeuille.

#### Stand per 31 december 2016

	Reële waarde	Herwaardering in boekjaar 2016
Aegon Balanced DC Fund A	5.721	922
Aegon Balanced DC Fund B	5.095	978
Aegon Balanced DC Fund C	5.092	1.063
Aegon Balanced DC Fund D	6.497	1.108
Aegon Balanced DC Fund E	8.858	1.905
Aegon Balanced DC Fund F	25.077	4.867
Aegon Balanced DC Fund G	25.055	5.723
Aegon Balanced DC Fund H	45.993	8.747
Aegon Balanced DC Fund I	355	77
Aegon Balanced DC Fund J	849	160
Aegon Diversified Equity Fund	55.558	-499
Aegon Diversified Bond Fund	237.975	9.478
Aegon Liability Matching Fund	28.179	-6.128
Fondsen - Vrij Beleggen	4.076	145
Liquide middelen	11.129	-
Nog te verwerken beleggingstransacties	196	-
	<b>465.706</b>	<b>28.546</b>

Ultimo 2016 was een deel van de portefeuille, met name de meerjarige contracten, belegd volgens andere Life Cycles; de beleggingsfondsen die daarbij hoorden waren de Aegon Balanced DC Funds. In juli 2017 zijn ook deze contracten overgezet naar de nieuwe Life Cycles. De beleggingen in de Aegon Balanced DC Funds zijn op dat moment overgezet naar de drie bucket fondsen die hierboven staan toegelicht.

In onderstaand overzicht is een nadere specificatie opgenomen op doorkijkniveau van de beleggingen in de beleggingsfondsen waar de deelnemers in beleggen.

	31 december 2017	31 december 2016
Indirecte beleggingen in vastgoed, niet-beursgenoteerd	65.042	41.260
<b>Vastgoed totaal</b>	<b>65.042</b>	<b>41.260</b>
Mature markets	402.109	238.540
<b>Aandelen totaal</b>	<b>402.109</b>	<b>238.540</b>
<b>Private Equity</b>	-	-
Staatsobligaties	101.345	53.040
Credits	65.903	62.464
Vastrentende waarden overig	24.312	18.083
<b>Vastrentende waarden totaal</b>	<b>191.560</b>	<b>133.587</b>
<b>Hedge funds</b>	-	-
<b>Commodities</b>	-	-
Derivaten	365	-3.344
Liquide middelen	73.763	49.010
Overig	1.062	6.653
<b>Overige beleggingen totaal</b>	<b>75.190</b>	<b>52.319</b>
<b>Totale beleggingen voor risico deelnemer</b>	<b>733.901</b>	<b>465.706</b>

#### Securities lending

Securities lending vindt niet plaats in de (top)fondsen waarin Aegon PPI participeert. Aegon PPI heeft participaties in Aegon fondsen. Deze Aegon fondsen beleggen in basisfondsen. In de basisfondsen zitten de stukken die uitgeleend kunnen worden. De vermogensbeheerder voert securities lending transacties uit, met als doel extra rendement te behalen tegen een aanvaardbaar risico. De vermogensbeheerder heeft maatregelen genomen om de risico's, die securities lending met zich mee brengt, te beheersen. Aegon PPI monitort de uitbestedingsrelatie met de vermogensbeheerder ook voor dit punt.



#### 4. Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2017	31 december 2016
Vorderingen op werkgevers	2.602	4.048
Vooruitbetaalde kosten	-	1
<b>Totaal</b>	<b>2.602</b>	<b>4.049</b>
Vlottend (< 1 jaar)	2.602	4.049
Niet-vlottend	-	-
<b>Totaal</b>	<b>2.602</b>	<b>4.049</b>

De reële waarde van de vorderingen en overlopende activa benadert de boekwaarde.

#### 5. Liquide middelen

	31 december 2017	31 december 2016
Banksaldi	21.129	12.446
<b>Totaal</b>	<b>21.129</b>	<b>12.446</b>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

#### 6. Eigen vermogen

	31 december 2017	31 december 2016
Aandelenkapitaal	18	18
Agioreserve	18.750	15.250
Overige reserves	-12.008	-6.130
Resultaat boekjaar	-3.602	-5.878
<b>Totaal</b>	<b>3.158</b>	<b>3.260</b>

Aegon PPI is op grond van de wet verplicht een solvabiliteit aan te houden, gemeten op basis van het toetsingsvermogen, van 0,2% van het beheerd pensioenvermogen, mits de entiteit een beroepsaansprakelijkheidsrisicoverzekering heeft afgesloten. Aegon PPI heeft deze met ingang van 31 december 2017 afgesloten.

Voor 2017 betekent dit een minimum eigen vermogen van EUR 1.468 duizend. Volgens intern kapitaalbeleid wordt dit verhoogd met 50% van het wettelijk minimum. Dit beleid gaat formeel pas in met ingang van het tweede kwartaal 2018, maar Aegon PPI heeft reeds berekend wat dit betekent voor het minimum aan te houden kapitaal. In totaal dient dan EUR 2.202 duizend als minimum kapitaal aangehouden te worden. Aegon PPI heeft gedurende 2017 voldaan aan de intern gestelde kapitaalsvereisten.

## 6.1. Aandelenkapitaal

	31 december 2017	31 december 2016
Maatschappelijk kapitaal	90	90
Aandelen in portefeuille	-72	-72
<b>Geplaatst en gestort kapitaal</b>	<b>18</b>	<b>18</b>

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap is verdeeld in 900 gewone aandelen met een nominale waarde van EUR 100. Hiervan zijn 180 aandelen geplaatst en volgestort.

## 6.2. Agioreserve

In 2017 heeft Aegon PPI een agiostorting van EUR 3.500 duizend ontvangen van moedermaatschappij Aegon Nederland (2016: geen agiostorting), om aan de solvabiliteitseis te blijven voldoen.

## 6.3. Verloopoverzicht eigen vermogen

### 2017

	Aandelen-kapitaal	Agioreserve	Overige reserves	Resultaat boekjaar	Totaal
<b>Stand 1 januari</b>	<b>18</b>	<b>15.250</b>	<b>-6.130</b>	<b>-5.878</b>	<b>3.260</b>
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-5.878	5.878	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-3.602	-3.602
<b>Totaal netto winst</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-5.878</b>	<b>2.276</b>	<b>-3.602</b>
Agiostorting	-	3.500	-	-	3.500
Betaald dividend gewone aandelen	-	-	-	-	-
<b>Mutaties u.h.v. van relatie met aandeelhouder</b>	<b>-</b>	<b>3.500</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>3.500</b>
<b>Stand 31 december</b>	<b>18</b>	<b>18.750</b>	<b>-12.008</b>	<b>-3.602</b>	<b>3.158</b>

2016	Aandelen- kapitaal	Agioreserve	Overige reserves	Resultaat boekjaar	Totaal
<b>Stand 1 januari</b>	<b>18</b>	<b>15.250</b>	<b>-4.099</b>	<b>-2.031</b>	<b>9.138</b>
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-2.031	2.031	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-5.878	-5.878
<b>Totaal netto winst</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-2.031</b>	<b>-3.847</b>	<b>-5.878</b>
Agiostaking	-	-	-	-	-
Betaald dividend gewone aandelen	-	-	-	-	-
<b>Mutaties u.h.v. van relatie met aandeelhouder</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Stand 31 december</b>	<b>18</b>	<b>15.250</b>	<b>-6.130</b>	<b>-5.878</b>	<b>3.260</b>

## 7. Verplichtingen voor rekening en risico van deelnemers

	31 december 2017	31 december 2016
Stand op 1 januari	465.706	280.962
Premiebijdragen	189.021	162.980
Overgenomen pensioenverplichtingen	35.193	-
Overgedragen pensioenverplichtingen	-6.474	-6.522
Herwaarderingen	50.005	28.258
Overige mutaties	450	28
<b>Stand op 31 december</b>	<b>733.901</b>	<b>465.706</b>

## 8. Overige schulden en passiva

	31 december 2017	31 december 2016
Nog te beleggen bedragen van reeds ontvangen premies voor deelnemers	4.144	3.375
Nog te beleggen bedragen van nog te ontvangen premies voor deelnemers	2.670	3.735
Vooruitontvangen beleggingspremies	265	1.349
Rekening-courant met Aegon Nederland	10.144	1.942
Nog te verwerken uitkeringen	111	280
Nog af te dragen verzekeringspremies	1.723	1.123
Uit te keren winstdelingspool	1.043	1.232
Overige schulden	473	200
<b>Totaal</b>	<b>20.573</b>	<b>13.235</b>
Vlottend (< 1 jaar)	20.573	13.235
Niet-vlottend	-	-
<b>Totaal</b>	<b>20.573</b>	<b>13.235</b>

'Nog te beleggen bedragen van reeds ontvangen premies deelnemers' heeft betrekking op de door werkgevers betaalde premies in de administratie van TKP Pensioen die per 1 februari 2018 worden belegd voor de deelnemers.

'Nog te beleggen bedragen van nog te ontvangen premies deelnemers' heeft betrekking op de reeds gefactureerde bedragen voor beschikbare premies voor deelnemers in de administratie van TKP Pensioen, waarvan de werkgever nog niet betaald heeft. De tegenhanger van deze post is verantwoord onder de debiteuren.

De vooruit ontvangen beleggingspremies hebben betrekking op reeds ontvangen premies voor de maand januari van het opvolgend jaar voor deelnemers van de contracten in de pensioenadministratie van Aegon Levensverzekering. Deze zijn begin januari van het nieuwe boekjaar belegd.

Voor de pensioenportefeuille uitbesteed aan TKP Pensioen worden de verzekeringspremies op de bankrekening van Aegon PPI ontvangen en vervolgens uitbetaald aan beide verzekeraars. Ultimo 2017 is Aegon PPI nog EUR 1.244 duizend verschuldigd aan Aegon Levensverzekering (2016: EUR 800 duizend) en EUR 479 duizend aan Aegon Schadeverzekering (2016: EUR 323 duizend).

De 'uit te keren winstdelingspool' heeft betrekking op de beleggingskapitalen van overleden deelnemers. Als een deelnemer overlijdt, valt de waarde van zijn beleggingen in de winstdelingspool, die uitkeert aan de overige deelnemers. Dit wordt jaarlijks, aan het begin van het nieuwe jaar, over de overige deelnemers verdeeld naar rato van de opgebouwde kapitalen.

## 8.1. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

### Uitbestedingsovereenkomsten

Aegon PPI heeft met ingang van 2016 een uitbestedingsovereenkomst gesloten met TKP Pensioen B.V. De overeenkomst met TKP Pensioen B.V. betreft een overeenkomst inzake de operationele uitvoering van de pensioenadministratie van Aegon PPI. Deze uitbestedingsovereenkomst is voor een periode van 5 jaar afgesloten met een opzegtermijn van één jaar. De hoogte van de jaarlijkse vergoeding is afhankelijk van het aantal deelnemers.

Aegon PPI heeft een uitbestedingsovereenkomst gesloten met Aegon Investment Management B.V. inzake het vermogensbeheer. Deze overeenkomst is voor onbepaalde tijd afgesloten. De vergoeding van de vermogensbeheerder wordt verrekend in de koersen van de beleggingsfondsen. De vermogensbeheerder brengt de transactiekosten van de aan- en verkoop van beleggingen bij Aegon PPI in rekening.

Aegon PPI heeft met ingang van 2017 een uitbestedingsovereenkomst gesloten met Aegon Levensverzekering N.V. voor wat betreft het uitvoeren van diverse werkzaamheden waaronder de commerciële ondersteuning, het verzorgen van offertes en begeleiden van nieuwe klanten. Deze uitbestedingsovereenkomst is voor onbepaalde tijd afgesloten met een opzegtermijn van zes maanden. De vergoeding voor de werkzaamheden wordt berekend conform het Activity Based Costing model en wordt aan Aegon PPI doorbelast als onderdeel van de overhead kosten van Aegon Nederland.

Aegon PPI heeft met ingang van 2017 een uitbestedingsovereenkomst gesloten met Aegon Nederland N.V. voor wat betreft het uitvoeren van een aantal ondersteunende werkzaamheden, zoals ICT-, personeels- en financiën gerelateerde werkzaamheden. Deze uitbestedingsovereenkomst is voor onbepaalde tijd afgesloten. De vergoeding voor de werkzaamheden wordt berekend conform het Activity Based Costing model en wordt aan Aegon PPI doorbelast als onderdeel van de overhead kosten van Aegon Nederland.

Zie toelichting 14 'Transacties met verbonden partijen' voor meer informatie over de transacties met de hierboven genoemde partijen.

#### Verzekeringsovereenkomsten

Omdat een premiepensioeninstelling geen arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico's mag dragen, brengt Aegon PPI de dekking van deze risico's onder bij Aegon Levensverzekering N.V. (Garantpensioen, Partnerpensioen, Wezenpensioen en ANW-hiaat) en Aegon Schadeverzekering N.V. (Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid).

#### Fiscale eenheid

Aegon PPI behoort tot de fiscale eenheid Aegon N.V. voor de vennootschapsbelasting en verrekent direct verschuldigde belastingen bij het hoofd van de fiscale eenheid alsof deze zelfstandig belastingplichtig is. Aegon PPI behoort tevens tot fiscale eenheid Aegon N.V. voor de omzetbelasting. Aegon PPI is hoofdelijk aansprakelijk voor alle belastingschulden voor de gehele fiscale eenheid. De belastingen worden verrekend in de rekening-courant met de moedermaatschappij.

## 9. Vergoedingen en beleggingsfees

Ontvangen vergoedingen  
Beheervergoeding

	2017	2016
	4.024	3.008
	1.395	1.385
	<b>5.419</b>	<b>4.393</b>

Aegon PPI ontvangt van de werkgever een administratiekostenvergoeding voor elke deelnemer. Deelnemers betalen daarnaast aan- en verkoopkosten voor de beleggingen. Daarnaast ontvangt Aegon PPI een vergoeding voor het beheer van de beleggingen die voor de deelnemers aangehouden worden. Voor aanvullende werkzaamheden, zoals informatiebijeenkomsten voor deelnemers, worden kosten in rekening gebracht.

## 10. Overige baten

Deze post heeft met name betrekking op het resultaat als gevolg van het timingsverschil tussen het aangaan van de verplichting richting deelnemers en het daadwerkelijk aankopen van de participaties bij Aegon Investment Management voor de contracten geadmistreerd in de pensioenadministratie van Aegon Levensverzekering.

## 11. Interest groepsmaatschappijen

Deze post heeft betrekking op de in rekening gebrachte interest op de rekening-courant met Aegon Nederland.

## 12. Bedrijfskosten

	Toelichting	2017	2016
Doorbelaste personeelskosten	12.1	1.078	1.734
Doorbelaste overheadkosten	12.2	6.253	8.493
Beleggingskosten	12.3	583	939
Overige kosten	12.4	2.437	1.357
		<b>10.351</b>	<b>12.523</b>

### 12.1. Doorbelaste personeelskosten

	2017	2016
Doorbelaste salariskosten	834	1.140
Inhuur personeelsleden	45	335
Reis- en verblijfkosten	40	43
Overige personeelskosten	159	216
	<b>1.078</b>	<b>1.734</b>

#### Werknemers

Het personeel dat werkzaam is voor Aegon PPI is in dienst bij Aegon Nederland. Alle personeelskosten worden door Aegon Nederland doorbelast aan Aegon PPI. Op 31 december 2017 zijn 2 medewerkers werkzaam voor Aegon PPI (2016: 12); in de tweede helft van dit boekjaar zijn de operationele medewerkers van Aegon PPI overgegaan naar het Zakelijk bedrijf van Aegon. Er waren geen werknemers buiten Nederland werkzaam voor de vennootschap.

#### Beloning directie

De directie van Aegon PPI is in dienst bij Aegon Nederland. Aegon Nederland belast overheadkosten door aan Aegon PPI. Het aandeel in deze doorbelasting dat toe te rekenen is aan de beloning van het dagelijks bestuur bedroeg in 2017 EUR 415 duizend (2016: EUR 245 duizend).

#### Hypothecaire leningen directie

Op balansdatum hadden de bestuurders hypothecaire leningen van een aan Aegon Nederland gerelateerde onderneming voor een totaal bedrag van EUR 905 duizend met een gemiddelde rente van 3,1 % conform de geldende condities voor de medewerkers van Aegon Nederland. In 2017 is voor EUR 57 duizend aan aflossingen ontvangen (2016: EUR 304 duizend).

#### Beloning Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen werd gedurende dit boekjaar gevormd door de heren Jongsma en Vink. De heren Jongsma en Vink zitten tevens in de Raad van Commissarissen van Aegon Nederland. Deze twee leden ontvangen geen extra vergoeding voor hun werkzaamheden als commissaris van Aegon PPI. De heer Jongsma is per 1 januari 2018 afgetreden als commissaris en is per diezelfde datum opgevolgd door de heer Linnenbank. De heer Linnenbank ontvangt hiervoor een jaarlijkse vergoeding van EUR 10 duizend.

Er zijn geen uitkeringen in verband met vertrekregelingen verleend, tevens zijn er geen aan aandelen gerelateerde beloningen of rechten verstrekt.

#### Hypothecaire leningen Raad van Commissarissen

Op balansdatum hadden de commissarissen geen hypothecaire leningen van een aan Aegon Nederland gerelateerde onderneming (2016: geen).

## 12.2. Doorbelaste overheadkosten

Aegon Nederland belast overheadkosten door aan haar dochtermaatschappijen op basis van Activity Based Costing. Aegon PPI heeft daarnaast een belangrijk deel van haar werkzaamheden uitbesteed aan Aegon onderdelen, waaronder Aegon Levensverzekering, TKP Pensioen en Aegon Investment Management. Zie ook toelichting 14 'Transacties met verbonden partijen'.

## 12.3. Beleggingskosten

Dit betreffen de aan- en verkoopkosten die Aegon PPI aan Aegon Investment Management betaalt voor de aan- en verkoop van de beleggingsfondsen voor rekening en risico van de deelnemers, alsmede kosten voor beheer van de beleggingen.

De tarieven voor aan- en verkoopkosten die Aegon PPI betaalt aan Aegon Investment Management, zijn gelijk aan de tarieven die in rekening worden gebracht bij de deelnemers.

## 12.4. Overige kosten

Onder deze post worden onder andere de kosten verantwoord die TKP Pensioen in rekening brengt voor het uitvoeren van pensioenadministratie voor Aegon PPI.

## 13. Vennootschapsbelasting

De effectieve belastingdruk is gelijk aan het nominale vennootschapsbelastingtarief van 25%; dit tarief is niet gewijzigd in 2017.

## 14. Transacties met verbonden partijen

Als verbonden partijen worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Verscheidene soorten transacties vinden plaats met entiteiten die deel uitmaken van de Aegon N.V. groep, waar Aegon PPI deel van uitmaakt. De meest significante daarvan zijn hieronder beschreven.

Aegon PPI verzekert niet in eigen persoon, maar bemiddelt voor Aegon Levensverzekering en Aegon Schadeverzekering; zij krijgt hiervoor geen bemiddelingsvergoeding. Voor de pensioenportefeuille die niet is uitbesteed aan TKP Pensioen geldt dat de geldstromen uit hoofde van de verzekeringspremies voor deze verzekeraars separaat worden gehouden van de geldstromen voor Aegon PPI zelf. Deze lopen niet via de bankrekening van Aegon PPI en zijn daarmee ook niet zichtbaar in het kasstroomoverzicht. Voor de pensioenportefeuille uitbesteed aan TKP Pensioen worden de verzekeringspremies op de bankrekening van Aegon PPI ontvangen en vervolgens uitbetaald aan beide verzekeraars.

Het personeel dat werkzaam is voor Aegon PPI is in dienst van Aegon Nederland; de kosten die hiermee verband houden worden doorbelast aan Aegon PPI. Zie voor meer informatie toelichting 12.1.

Aegon Nederland voorziet Aegon PPI van administratieve ondersteuning en faciliteiten tegen kostprijzen en belast hiervoor overhead kosten door. Daarnaast worden ook kosten, gemaakt door het Zakelijk bedrijf van Aegon Nederland, doorbelast aan Aegon PPI voor; dit betreft met name IT Support, Sales en Marketing. Deze doorbelastingen zijn grotendeels gebaseerd op tijdbesteding.

TKP Pensioen verzorgt het grootste deel van de pensioenadministratie van Aegon PPI en brengt hiervoor administratiekosten in rekening bij Aegon PPI.

Activiteiten met betrekking tot beleggingen vinden plaats via Aegon Investment Management. De doorbelasting geschiedt tegen normale commerciële voorwaarden.

Alle transacties met groepsmaatschappijen lopen via Aegon Nederland en zijn verantwoord in de rekening-courant met Aegon Nederland.

Onderstaande tabel geeft aan welke transacties met groepsmaatschappijen hebben plaatsgevonden.

	Toelichting	2017	2016
Verzekeringspremies voor:			
- Aegon Levensverzekering	*	14.635	10.075
- Aegon Schadeverzekering	*	5.594	4.744
Doorbelaste kosten van:			
- Aegon Nederland	12.2	6.253	8.493
- Aegon Investment Management	12.3	583	939
- TKP Pensioen	12.4	1.985	600
Rekening-courant schuld aan Aegon Nederland	8	10.144	1.942
Interest over rekening-courant		-8	8

	2017	2016
* Waarvan betaald in januari:		
- Aegon Levensverzekering	1.244	800
- Aegon Schadeverzekering	479	323
	<b>1.723</b>	<b>1.123</b>

## 15. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te vermelden.

## 16. Voorstel tot bestemming van het resultaat over 2017

In overeenstemming met de statutaire bepalingen stelt de directie voor om het negatieve resultaat over het boekjaar 2017 ad EUR 3.602 duizend in mindering te brengen op de overige reserves. Dit voorstel is nog niet als zodanig in de jaarrekening verantwoord.

Den Haag, 16 mei 2018

*Raad van Commissarissen*

*Directie*

J.A.J. Vink

E.F.M. Rutten

S.H. Linnenbank

F.A. Bart

D.E.W. Korbee



## Overige gegevens

### Statutaire bepaling omtrent de bestemming van het resultaat

De resultaatbestemming zal worden bepaald op grond van artikel 23 van de statuten van Aegon PPI B.V. De betreffende bepalingen kunnen als volgt worden samengevat:

#### Artikel 23

23.1 De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van uitkeringen, met inachtneming van de beperkingen volgens de wet.

23.2 De bevoegdheden van de algemene vergadering tot vaststelling van uitkeringen geldt zowel voor de uitkeringen ten laste van nog niet gereserveerde winst als voor uitkeringen ten laste van enige reserve, en zowel voor uitkeringen ter gelegenheid van de vaststelling van de jaarrekening als voor tussentijdse uitkeringen.

23.3 Een besluit dat strekt tot uitkering heeft geen gevolgen zolang het bestuur geen goedkeuring heeft verleend. Het bestuur weigert slechts de goedkeuring, indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.

## *Controleverklaring van de onafhankelijke accountant*

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van AEGON PPI B.V.

---

### *Verklaring over de jaarrekening 2017*

---

#### *Ons oordeel*

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van AEGON PPI B.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

#### *Wat we hebben gecontroleerd*

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 van AEGON PPI B.V. te Den Haag ('de vennootschap') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de winst-en-verliesrekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

---

#### *De basis voor ons oordeel*

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### *Onafhankelijkheid*

Wij zijn onafhankelijk van AEGON PPI B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

---

## ***Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie***

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de Raad van Commissarissen;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

---

## ***Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole***

---

### ***Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening***

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

---

### ***Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening***

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 16 mei 2018

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door  
drs. H.C. van der Rijst RA

---

## ***Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van AEGON PPI B.V.***

---

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

### ***De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening***

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.